

TÜBİTAK

1507- KOBİ AR-GE BAŞLANGIÇ DESTEK PROGRAMI

UYGULAMA ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Uygulama Esaslarının amacı; Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) ölçeğindeki Türkiye’de yerleşik katma değer yaratan kuruluşların; kurumsal, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) nitelikli ve yenilikçi faaliyetler yapmaya özendirilmesi için bu nitelikteki proje harcamalarının uluslararası tanım ve kavramlar çerçevesinde geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenmesini hedefleyen 1507 kodlu TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programına ilişkin Uygulama Esaslarının belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Uygulama Esasları, KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı kapsamında, yenilik tanımı çerçevesinde; yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında, KOBİ ölçeğindeki işletmelerin ilk iki projelerinin TÜBİTAK tarafından desteklenmesi, izlenmesi, sonuçlandırılması ve sonuçların değerlendirilmesine yönelik teknik, mali, idari kurallara ve süreçlere ilişkin bilgileri içeren usul ve esasları kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Uygulama Esasları; 16/1/2007 tarih ve 26405 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Yönetmelik” çerçevesinde hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Uygulama Esasları çerçevesinde Yönetmelikteki kavramlar ve tanımlar geçerli olmakla birlikte bu programa özel kullanılmakta olan bazı doküman başlıkları Yönetmelikte belirtilen genel tanımlara uygun olarak detaylandırılmış içerik veya farklı adlandırma taşıyabilir. Uygulama Esaslarına ilişkin tanımlar aşağıda verilmiştir:

a) Araştırma ve geliştirme (Ar-Ge): İnsan, kültür ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bu dağarcığın yeni uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları,

b) Ar-Ge Yardımı İstek Formu (AGY301): Dönem Raporunu (AGY321), projenin son döneminde Proje Sonuç Raporunu (AGY351) ve Yeminli Mali Müşavirlik Proje Harcamaları Değerlendirme ve Tasdik Raporunu (AGY500) içeren dokümanı,

c) AGY301 başvuru tarihi: Desteklenen projelere ait dönemsel AGY301'in, PRODİS uygulaması üzerinden kuruluş tarafından TÜBİTAK'a gönderildiği tarihi,

d) Başvuru tarihi: Kuruluş ön kaydının PRODİS'te onaylanması sonrasında, kuruluş tarafından proje başvurusunun PRODİS uygulaması üzerinden TÜBİTAK'a gönderildiği tarihi,

e) Bilim Kurulu: 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'da tanımlanan TÜBİTAK Bilim Kurulunu,

f) Destek kapsamı: TÜBİTAK tarafından desteklenmesi kabul edilen proje destek çerçevesini,

g) Destek karar tarihi: Komitenin, proje önerisine ilişkin aldığı kararın, kuruluşa bildirmek üzere TÜBİTAK Başkanlığına onaylandığı yazının tarihini,

h) Desteklemeye esas harcama tutarı: Destekleme oranının uygulanacağı, destek başvurusunun dönemsel değerlendirilmesi neticesinde kabul edilen harcama ve gider kalemlerine ilişkin toplam tutarı,

i) Destek tutarı: Desteklemeye esas harcama tutarına destek oranının uygulanması sonucunda hesaplanan meblağı,

j) Dönem: Takvim yılı içerisinde iki dönem tanımlanmış olup, birinci dönem 1 Ocak – 30 Haziran ve ikinci dönem 1 Temmuz – 31 Aralık tarih aralığında kalan süreleri,

k) Dönem Raporu (AGY321): Desteklenen proje kapsamında yapılan çalışmaları, projedeki ilerlemeyi, teknik kazanımları, ara çıktıları, zaman/maliyet/kapsam gerçekleştirmelerini, proje planından sapmaları ve gerekçelerini, bu sapmaların proje gelişimine etkisini, alınması gerekli önlemleri, varsa talep edilen değişiklikleri ve benzeri bilgileri içeren raporu,

l) Elektronik İmza: Elektronik İmza Kanun'unda tanımlandığı şekli ile başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi,

m) Elektronik İmza Kanunu: 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununu,

n) Elektronik Sertifika: Elektronik İmza Kanunu'nda tanımlandığı şekli ile imza sahibinin imza doğrulama verisini ve kimlik bilgilerini birbirine bağlayan elektronik kaydı,

o) Güvenli Elektronik İmza: Elektronik İmza Kanunu'nda yer alan niteliklere haiz elektronik imzayı,

p) Hakem: Proje başvurusunu değerlendirmek üzere TÜBİTAK tarafından görevlendirilen ve değerlendirmesini TÜBİTAK tarafından belirlenen biçime uygun olarak yapan uzman kişiyi,

r) İzleyici: Destek ile ilgili proje faaliyetlerini, dönemler itibariyle incelemek üzere TÜBİTAK tarafından görevlendirilen, değerlendirmesini TÜBİTAK tarafından belirlenen biçime uygun olarak yapan uzman kişiyi,

s) Komite: TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı altında faaliyet gösteren teknoloji gruplarının her biri için oluşturulan yürütme komitesini,

t) Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme (KOBİ): 18/11/2005 tarihli ve 25997 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, Küçük ve Orta Büyüklükte İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırması Hakkında Yönetmelik çerçevesine giren kuruluşları,

u) Kuruluş yetkilisi: Kuruluşu en geniş şekilde temsil ve ilzama yetkili olan kişiyi/kişileri veya bu kişinin/kişilerin TÜBİTAK nezdinde proje sözleşmesinin imzalanması dahil her türlü işlemin yürütülmesine ilişkin kuruluşu TÜBİTAK’a karşı sorumlu kılacak biçimde usulüne uygun olarak yetkilendirdiği temsilcisi/temsilcilerini,

v) Kuruluş/firma: KOBİ tanımında belirtilen, sektörüne bakılmaksızın firma düzeyinde katma değer yaratan, Türkiye’de yerleşik sermaye şirketlerini,

y) Mali rapor (AGY331): Dönemsel olarak hazırlanıp, kuruluş yetkilisi/yetkilileri tarafından imzalanan, sağlanan desteğe ilişkin gider formları, belgeleri ve gerekli ekleri ile tamamlayıcı mali belgelerden oluşan ve yeminli mali müşavir tarafından onaylanan dokümanı,

z) Mali rapor hazırlama kılavuzu: AGY301’in parçasını oluşturan mali raporun kuruluş tarafından hazırlanması ile ilgili bilgi ve belge düzenini, transfer ödemesi (ön ödeme) ile ilgili başvuru, değerlendirme ve mahsuplaşma kuralları açıklanan ve mali raporun yeminli mali müşavir tarafından denetimi, incelemesi ve tasdikine yönelik usul ve esasları içeren ve TEYDEB internet adresinde yayımlanan kılavuzu,

aa) Nitelikli Elektronik Sertifika: Elektronik İmza Kanunu’nda yer alan niteliklere haiz elektronik sertifikayı,

bb) PRODİS (Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi): TÜBİTAK TEYDEB destek programları çerçevesinde proje başvuru, değerlendirme ve izleme süreçlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesini sağlayan <http://eteydeb.tubitak.gov.tr> adresinden erişilen yazılım uygulamasını,

cc) Proje Öneri Bilgileri Formu (AGY101): Destek için başvuru projesinin, konu ve amaçları, başarı ölçütleri, bilimsel ve teknolojik niteliği, iş-zaman planı, projenin gerçekleştirileceği kuruluşun altyapısı ve proje yönetimine yönelik bilgileri, katma değer, verimlilik ve rekabet gücü açısından yapması beklenen katkı, oluşacak teknik bilgi birikiminin yayınına yönelik hedef ve stratejilerine ilişkin bilgiler ile tahmini maliyet formlarını içeren dokümanı,

dd) Proje mali sorumlusu: Projeye ilişkin mali raporların proje yürütücüsü ile birlikte destek kapsamına uygun olarak hazırlanmasından, harcamaların, gider belgelerinin ve maliyet hesaplarının doğruluğundan ve mevzuata uygunluğundan kuruluş yetkilisi ve diğer ilgililerle birlikte sorumlu olan ve kuruluşta çalışan (ayrı bir kişi belirlenmedikçe bu görevi proje yürütücüsü yüklenir) kişiyi,

ee) Proje sonuç raporu (AGY351): Proje sonuçlarının, çıktılarının kuruluşu kazandırdığı katma değer ve ulusal kazanımları gösteren dokümanı,

ff) Proje sözleşmesi: TÜBİTAK ve kuruluş arasında akdedilen, desteğin kapsamı, hukuki, idari, mali hükümler, fikri ve sınaî mülkiyet hakları ile diğer hususların belirlendiği anlaşma belgesini,

gg) Proje yürütücüsü: Destek için başvuru projesinin bilimsel ve teknik olarak yürütülmesinden, ilgili raporların verilmesinden, harcama ve giderlerin desteklenen projenin gereklerine uygunluğundan sorumlu olan, kuruluş yetkilisi adına yazışmaları yapan kuruluş personelini,

hh) Teknoloji: Teknik üretim ve bu tekniğin uygulanması ile ilgili gerekli alet, teçhizat, makine ve malzemeleri geliştirebilme bilgisini, deneyimini ve becerisini,

ii) TEYDEB: Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı’nı,

jj) TEYDEB internet adresi: Bu uygulama esaslarında internet ortamında duyurulacağı belirtilen hususların yayımlanacağı www.teydeb.tubitak.gov.tr adresini,

kk) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nu,

ll) Yeminli mali müşavir: 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümleri uyarınca yeminli mali müşavir odalarının çalışanlar listesine kayıtlı olan ve fiilen mesleğini icra eden kişileri,

mm) Yeminli mali müşavirlik proje harcamaları değerlendirme ve tasdik raporu (AGY500): Program kapsamında desteklenen projeye ilişkin olarak kuruluş tarafından hazırlanan mali raporun, mevzuatına göre değerlendirilerek tasdik edilmesi sonucu, TÜBİTAK tarafından belirlenen biçime uygun olarak yeminli mali müşavir tarafından hazırlanan raporu,

nn) Yenilik: Bir fikri, satılabilir, yeni ya da geliştirilmiş/iyileştirilmiş bir ürün veya mal ve hizmet üretiminde kullanılan yeni ya da geliştirilmiş bir yöntem haline dönüştürmeyi; renk ya da dekorasyondaki değişiklikler ve benzeri bütünüyle estetik alana yönelik değişiklikler ile ürünün yapı, nitelik ya da performansını teknik açıdan değiştirmeyen görünüm farklılıklarından ibaret basit değişiklikler hariç teknolojik yenilik yapma ya da yaratma süreci, bir dizi bilimsel, teknolojik/teknik, mali ve ticari etkinliği,

oo) Yönetmelik: 16/1/2007 tarih ve 26405 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Yönetmeliği,

pp) Teknogirişim sermaye şirketi: TÜBİTAK Girişimcilik Aşamalı Destek Programının Uygulama Esaslarında belirtilen Aşama 2'yi tamamlayarak Aşama 3'e başvuran kuruluşları veya 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından teknogirişim sermaye desteği olarak kurulmuş olan ve 1512 Girişimcilik Aşamalı Destek Programı Aşama 3 kapsamında 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programına başvuran sermaye şirketlerini, ifade eder.

Programın hedefleri

MADDE 5 - (1) Programda projelere sağlanacak desteklerle KOBİ'lerin, daha rekabetçi olmaları, sistematik proje yapabilmeleri, katma değeri yüksek ürün geliştirebilmeleri, ulusal ve uluslararası destek programlarında daha etkin yer almaları hedeflenmektedir.

(2) KOBİ'lerin bu programda desteklenen projelerle geliştirdikleri Ar-Ge yapabilme yetenekleriyle yeni Ar-Ge projeleri hazırlayıp 1501 kodlu TÜBİTAK Sanayi Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Projeleri Destekleme Programı'na başvurmaları beklenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM Destek Kapsamı

Destekleme dönemi ve destek süresi

MADDE 6 - (1) Program kapsamında desteklenen projelerin, dönem tanımı içerisinde gerçekleşen faaliyetleri teknik ve mali yönden izlenir, değerlendirilir ve dönemsel olarak destek oranı uygulanarak geri ödemesiz (hibe) olarak desteklenir.

(2) Projenin destek süresi, projede destek kapsamına alınan faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için gereken ve TÜBİTAK tarafından kabul edilen süredir. Destek süresi proje bazında en fazla on sekiz (18) aydır.

Destek oranı ve sınırı

MADDE 7 - (1) Program kapsamında desteklenen projeler dönemsel desteklemeye esas harcama tutarına uygulanacak "destek oranı" ile desteklenir. Bu programa başvuran projelerin azami bütçesi ve bu projelere uygulanacak destek oranı Bilim Kurulu tarafından belirlenir. Belirlenen bütçe ve oran, değişiklik yapıldığı durumlarda TÜBİTAK tarafından TEYDEB internet adresinde yayımlanır. 2010 yılı için;

a) programda uygulanacak destek oranı her dönem için sabit olup, %75 olarak belirlenmiştir,

b) programa başvuruda bulunacak projenin toplam bütçesi, 400.000.- (dört yüz bin) TL ile sınırlandırılmıştır.

(2) Desteklenen projelere, destek kararının alındığı yılda geçerli Bilim Kurulu kararı ile alınmış olan proje destek oranı ve bütçe sınırı uygulanır.

(3) Program çerçevesinde desteklenen projeler kapsamında proje faaliyetlerine ilişkin dönemsel harcama ve giderlerin desteklenecek harcama kapsamına alınabilmesi için ödemelerinin mali rapor hazırlama kılavuzunda belirtilen kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmiş olması gerekir. Proje kapsamında ödemeleri yapılmış harcama ve giderler TÜBİTAK tarafından bu Uygulama Esasları çerçevesinde değerlendirildikten sonra, desteklemeye esas harcama tutarına destek oranı uygulanarak kuruluşa geri ödemesiz (hibe) destek sağlanır. Hibe destek tutarı, projede destek kapsamına alınan tutarın destek oranı ile çarpılması ile hesaplanan değerdir.

Kamu kaynaklı desteklerin düşülmesi

MADDE 8 - (1) Kuruluşlar başvuruda buldukları projeler için kamunun sağladığı diğer desteklerden yararlanabilirler. Proje destek başlama ve bitiş tarihleri arasında diğer kamu kaynaklarından sağlanan geri ödemesiz destekler, öneri ve/veya destek başvurularında belirtilmelidir.

(2) Proje destek başlama ve bitiş tarihleri arasında ulusal kamu kaynaklarından sağlanan geri ödemesiz destekler, AGY301'de bildirilen desteğin alındığı harcamalardan düşülerek desteklenmeye esas harcama tutarı belirlenir. Personel giderleri dışındaki harcama ve gider kalemleri için bu uygulama, desteğin sağlandığı tarih dikkate alınmadan yapılır. Personel giderlerinde ise, aynı dönem içinde aynı kişilere ulusal kamu kaynaklarından sağlanan destekler söz konusu kişinin TÜBİTAK'a beyan edilen aynı dönemine ait o kişiye ait harcamalarından düşülerek yapılır

(3) Kredi şeklinde geri ödemeli olarak alınan desteklerde bu madde uyarınca uygulama yapılmaz. 28/02/2008 tarih ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Kanun ile 13/06/2006 tarih ve 5520 sayılı

Kurumlar Vergisi Kanununda yer alan "Ar-Ge İndirimi" tanımı altında Ar-Ge faaliyetinde bulunan kuruluşlara sağlanan destekler bu madde kapsamında değerlendirilmez.

(4) Projenin uluslararası desteklerden yararlanması bu uygulama esasları çerçevesinde desteklenmesine engel oluşturmaz. Ancak bu proje için yurt dışı ve yurt içinden sağlanan desteklerin toplam tutarının proje giderlerine oranı, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği rekabet kurallarının gerektirdiği en yüksek destek oranını geçmemesi kuruluş tarafından dikkate alınarak dönemsel destek talebinde bulunulur. Aksi durumda doğabilecek hukuki ve mali yükümlülükler kuruluşa aittir.

(5) Proje önerisinde geliştirilmesi hedeflenen çıktıların (teknoloji, ürün, süreç, modül, yöntem, yazılım, veri, rapor vb.) tamamının veya bir kısmının proje başlangıç tarihi ve öncesinde proje başvurusunu yapan kuruluş tarafından bir kamu kurum veya kuruluşuna bedeli karşılığında taahhüt edilmiş olması halinde proje önerisi değerlendirmeye alınmaz. Kamu kurum kuruluşlarına satılmış veya taahhüt edilmiş olsa bile ürün, süreç, teknoloji, modül, yazılım vb. çıktılarının daha gelişmiş versiyonlarını konu alan projeler, önceki çıktılarının kamuya satılmış olmasından ötürü bu madde kapsamında değerlendirilmez.

(6) TÜBİTAK tarafından destek kararı verilen projede geliştirilmesi hedeflenen çıktılarının (teknoloji, ürün, süreç, modül, yöntem, yazılım, veri, rapor vb.) tamamının veya bir kısmının proje başvurusunu yapan kuruluş tarafından bir kamu kurum veya kuruluşuna bedeli karşılığında taahhüt edilmesi halinde, proje destek başlangıç tarihi ile işin verildiği tarih (ihale kararının onaylandığı veya ihalesiz alımlarda siparişin / işe başlama talimatının verildiği tarih) arasındaki faaliyetler destek kapsamında değerlendirilir. İlgili kamu kurum kuruluşu tarafından işin verildiği tarih itibarıyla bu Uygulama Esaslarının 50 nci maddesi hükümleri uygulanarak proje yürürlükten kaldırılır.

(7) Proje sözleşmesinde belirtilen proje bitiş tarihi (projeye verilen ek süreler dahil) sonrasında kuruluşun proje çıktılarını kamu kurum veya kuruluşlarına bedeli karşılığında taahhütte bulunması durumunda bu madde hükümleri uygulanmaz. Proje bitiş tarihi sonrasında söz konusu taahhütlere girişilmesi durumunda projenin var ise dönemsel ödemelerine ilişkin işlemleri sonuçlandırılır.

(8) Kuruluşlar projede geliştirilmesi hedeflenen çıktılarının (teknoloji, ürün, süreç, modül, yöntem, yazılım, veri, rapor vb.) tamamının veya bir kısmının proje başvurusunu yapan kuruluş tarafından bir kamu kurum veya kuruluşuna bedeli karşılığında taahhüt edilmesi durumunda, bu hususu TÜBİTAK'a, işin verildiği tarihi (ihale kararının onaylandığı veya ihalesiz alımlarda siparişin / işe başlama talimatının verildiği tarih) takip eden otuz gün içinde bildirmekle yükümlüdür. Bu madde kapsamında kuruluşların gerçeğe aykırı bildirimde bulduklarının anlaşılması veya bu maddede belirtilen bildirimleri zamanında ve gereği gibi yapmaması halinde bu Uygulama Esaslarının 51 inci maddesi birinci fıkrası çerçevesinde değerlendirilerek ve 51 inci madde birinci fıkrası (a) bendi hükümleri uygulanır.

(9) Bu Uygulama Esaslarının bu maddesindeki kamu kurum veya kuruluşu olarak aşağıda belirtilen kapsamda bulunan kurum veya kuruluşlar dikkate alınacaktır:

- a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (mesleki kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç) ve tüzel kişiler,
- b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri,
- c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar hariç, vakıf yükseköğretim kurumları dahil) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar,
- d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler,
- e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar.

Desteklenen Ar-Ge aşamaları

MADDE 9 - (1) Destek sağlanacak projelerin:

- a) Kavram geliştirme,
- b) Teknolojik/teknik ve ekonomik yapılabirlik etüdü,
- c) Geliştirilen kavramdan tasarıma geçiş sürecinde yer alan laboratuvar ve benzeri çalışmalar,
- d) Tasarım, tasarım uygulama ve tasarım doğrulama çalışmaları,
- e) Prototip üretimi,
- f) Pilot tesisin kurulması,
- g) Deneme üretimi ve tip testlerinin yapılması,
- h) Saha testlerinde karşılaşılan tasarım kaynaklı sorunların çözümü faaliyetleri
- aşamalarından tamamını veya bir kısmını içermesi beklenir.

(2) Üretim veya üretim altyapısına yönelik yatırım ağırlıklı projeler (tesis ve tezgah alımı içeren) ile Ar-Ge içeriği bulunmayan faaliyetlerini içeren projeler, programın amaçlarına uygun olmadığı için desteklenmez.

Desteklenen gider kalemleri

MADDE 10 - (1) Program kapsamında projelerin gerektirdiği ve ödemesi yapılan aşağıdaki harcama ve giderler kabul edilir; bu gider kalemleri program mevzuatında mal ve hizmet alımı olarak anılır:

a) Personel giderleri,

1) Program kapsamında desteklenen projelerin faaliyetlerinde görevli personelin giderleri, projenin dönemsel AGY301'i kapsamında kuruluş tarafından ortalama aylık maliyetle beyan edilir. Proje personel ortalama aylık maliyeti, ilgili dönemdeki brüt ücretler, SGK işveren payları, SGK işsizlik işveren payları ve varsa ikramiye dikkate alınır. Dönemsel belirlenen bu ortalama aylık maliyetler, personelin eğitim ve deneyimi dikkate alınarak ilgili dönemde geçerli olan brüt asgari ücretin aşağıda belirtilen katları ile sınırlandırılır.

1.1.) Proje konusu uzmanlık alanlarının herhangi birisinde doktora derecesine sahip proje personeline, ilgili dönemde geçerli olan brüt asgari ücretin en fazla 12 katı,

1.2.) En az lisans mezunu proje personeline, lisans mezuniyet tarihinden itibaren proje başvuru tarihine kadar geçen süre 48 aydan fazla olan proje personeline, ilgili dönemde geçerli olan brüt asgari ücretin en fazla 10 katı, 48 aydan az olan proje personeline en fazla 6 katı,

1.3.) Ön lisans mezunu olan proje personeline, ilgili dönemde geçerli olan brüt asgari ücretin en fazla 4 katı,

1.4.) Lise ve altı eğitim düzeyine sahip proje personeline ilgili dönemde geçerli olan brüt asgari ücretin en fazla 3 katı ile sınırlama uygulanır.

1.5.) İlgili dönemde beyan edilen proje personelinin "ortalama aylık maliyeti"nin bu maddenin birinci fıkrasının a bendinin birinci alt bendindeki sınırlamaların altında olduğu durumlarda, beyan edilen personele ait ortalama aylık maliyeti, desteklemeye esas harcama kapsamının belirlenmesinde dikkate alınır.

1.6.) 28/02/2008 tarih ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine ilişkin Kanunda yer alan "Gelir vergisi stopajı teşviki" ile "Sigorta primi desteği", 26/06/2001 tarih ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda yer alan Bölgede elde edilen ücretlere ilişkin gelir vergisi istisnası ve 06/06/1985 tarih ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununda yer alan Bölgede elde edilen ücretlere ilişkin gelir vergisi istisnası çerçevesinde kuruluşların Ar-Ge projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personeli için sağlanan destek, teşvik ve istisnalar proje personel maliyetine dahil edilmez, TÜBİTAK'a beyan edilmez ve desteklenmez. Proje kapsamında yukarıda belirtilen destek teşvik ve istisnalardan faydalanılmaması durumunda, bu destek, teşvik ve istisnalardan faydalanmayan proje personelinin maliyetlerinden 5746 sayılı Kanunda yer alan destek, teşvik ve istisnalar düşülerek TÜBİTAK'a beyanda bulunulur.

1.7.) Proje personelinin eğitim durumunun proje süresi içinde değişmesi durumunda değişen eğitim durumuna göre "ortalama aylık maliyete" uygulanan sınırlama değiştirilir.

1.8.) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin 1.1), 1.2), 1.3) ve 1.4) alt bentlerinde belirtilen personel ücretlerinin sınırlandırılmasında uygulanan asgari ücret katları Bilim Kurulu kararıyla arttırılabilir. Bu durum TEYDEB internet adresinde duyurulur.

b) Proje personeline ait proje kapsamındaki seyahat giderleri kapsamında; uçak, tren, otobüs, gemi ile yapılan şehirlerarası ve uluslararası ekonomi sınıfı ulaşım giderleri,

c) Alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri,

d) Malzeme ve sarf giderleri,

e) Yurt içi ve yurt dışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri,

f) Türkiye'deki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı Ar-Ge birimleri, özel sektör Ar-Ge kuruluşları ve benzeri Ar-Ge kurum ve kuruluşlarına yaptırılan Ar-Ge hizmet giderleri,

(2) Bu programda AGY101 ve AGY301 proje hazırlama ve hazırlatma giderleri ile yeminli mali müşavir giderleri aşağıdaki şekilde desteklemeye esas harcama tutarı kapsamına alınır:

a) AGY101 ve AGY301 dokümanlarının danışmanlık hizmeti alınarak hazırlatıldığı durumlarda, bu giderler her bir proje için toplamda en fazla 10.000.-TL (on bin) destek kapsamına alınır. AGY101 dokümanı hazırlanması için 5.000.-TL (beş bin), AGY301 dokümanlarının hazırlanması için toplam 5.000.-TL (beş bin) destek kapsamına alınır. AGY301 hazırlanmadan AGY101 hazırlatıldığı ya da AGY101

hazırlanmadan AGY301 hazırlatıldığı durumlarda sadece 5.000.-TL (beş bin) destek kapsamına alınır. Söz konusu hizmet alımlarına yönelik giderlerin, bir seferde ve projenin son AGY301 dönemiyle beyan edilmesi zorunludur.

b) Yeminli mali müşavir ücretleri, Maliye Bakanlığınca her yıl yayımlanan yeminli mali müşavir asgari ücret tarifesinde yer alan TÜBİTAK tarafından yapılan Ar-Ge yardımları işlemlerinde geçerli ücret tarifesindeki yeminli mali müşavirlik ücretleri desteklenir.

Yurt dışı danışmanlık ve hizmet alımlarındaki uygulama

MADDE 11 - (1) Proje ana Ar-Ge faaliyetlerinin Türkiye’de gerçekleştirilmesi koşuluyla, proje için zorunlu ve tamamlayıcı nitelikteki yurt dışı danışmanlık ve hizmet alımları proje özelinde değerlendirilerek desteklenebilmektedir.

(2) Desteklenen proje kapsamında gerçekleşen toplam yurt dışı danışmanlık ve hizmet alımlarının, projenin dönemsel desteklemeye esas harcama tutarları toplamı içindeki payı %20 ile sınırlanır. Buna ilişkin uygulama söz konusu yurt dışı harcama ve giderlerin bildirildiği AGY301’lerde ayrı ayrı yapılır.

Oransal destek uygulaması

MADDE 12 - (1) Bu maddede belirtilen durumlarda proje harcamaları oransal olarak desteklemeye esas harcama tutarı kapsamına alınır.

(2) Proje için alınması veya yaptırılması zorunlu olan alet, teçhizat, kalıp gibi alımların (bilgisayar ve yazılım hariç) seri üretimde de kullanılacak olması durumunda, ilgili giderler %40 oranı ile destek kapsamına alınır. Bu maliyete yönelik harcamaların desteklemeye esas harcama tutarları, “maliyet x %40” şeklinde belirlenir. Ancak alınması, yapılması veya yaptırılması zorunlu olan ve proje faaliyetleri için kullanıldıktan sonra, üzerinde önemli bir değişiklik yapılmaksızın faydalı ömrünün büyük bir bölümü rutin üretim faaliyetlerinde kullanılacak olan bileşenlere ait giderler için oransal destek alt sınırı komite kararıyla %25’e indirilebilir

(3) Test, analiz ve ölçüm cihazları gibi ağırlıklı olarak firmanın Ar-Ge altyapısının parçasını oluşturan alımlar, maliyetinin tamamı üzerinden dönemsel destek oranı ile desteklenir. Ancak test, analiz ve ölçüm cihazları gibi alımlar proje faaliyetleri sonrasında Ar-Ge’den çok üretim faaliyetlerine tahsis edilecek ise proje süresi ile orantılı olarak gider kabul edilir.

(4) Proje konusunu teşkil eden tasarım, tasarım uygulama, geliştirme faaliyetleri sonucu elde edilecek prototip ürünler projenin desteklenmesine esas unsurlar olduğu için, daha sonra firma bünyesinde üretimde kullanılacak veya ticarileştirilecek olsa da bunlara girdi oluşturacak malzeme, modül, sistem ve hizmet alımları maliyet bedellerinin tamamı üzerinden dönemsel destek oranı ile desteklenir.

(5) Bu maddenin ikinci fıkrası kapsamına girmeyen alet/teçhizatın firmanın diğer Ar-Ge faaliyetlerinde kullanılacak olduğu durumlarda oransal destekleme uygulaması yapılmaz, bu alet/teçhizat, proje için gerekliliği değerlendirilerek, doğrudan destek kapsamına alınır.

Desteklenmeyen giderler

MADDE 13 - (1) Proje ile ilgili olmayan giderler desteklenmemekle birlikte aşağıda belirtilen giderler de destek kapsamı dışındadır;

- a) katma değer vergisi,
- b) her türlü kar, fırsat maliyeti, sermaye kullanım maliyeti, sözleşme masrafları,
- c) amortismanlar, depozitolar, avans ödemeleri,
- d) dağıtım, pazarlama ve reklâm giderleri,
- e) patent, faydalı model, endüstriyel tasarım, coğrafi işaret, marka tescil giderleri,
- f) muhasebe, sekreterlik vb. idari giderler,
- g) huzur hakkı, murahhas azaya ödenen üyelik ücretleri, brüt ücretin yanında ikramiye hariç verilen prim ödemesi,,
- h) personele nakdi ya da aynı olarak verilen yemek ve servis ulaşım giderleri,
- i) kuruluş ortaklarına ait sosyal yardımlaşma vakıf ödentileri,
- j) konaklama giderleri,
- k) şehir içi nakliye (gümrüklerden ve limanlardan yapılan nakliye hariç) ve posta giderleri,
- l) seyahatlerde araç kiralama ve seyahatlerde kullanılan yakıt giderleri,
- m) proje Ar-Ge faaliyetleri ile ilintili olmayan üretime yönelik altyapı yatırımı ağırlıklı giderler,
- n) fotokopi makinesi, projeksiyon cihazı gibi büro makineleri, büro mefruşatı,
- o) ısıtma, aydınlatma ve üretimde sarf edilen enerji masrafları, su giderleri
- p) telefon, faks, haberleşme, internet kullanım maliyetleri,
- r) vergi mevzuatında kabul edilmeyen giderler,
- s) ofis, depo, stand kira giderleri,
- t) inşaat ve tesisat giderleri,
- u) kırtasiye giderleri,
- v) CE (test giderleri hariç) ve kalite belgelendirme giderleri,

(2) Proje özelinde yapılacak değerlendirmelerde, Ar-Ge faaliyetlerinin gerekliliği dikkate alınarak bu maddenin birinci fıkrasının alt bentlerinde belirtilen giderlerden o, p, t ve u bentlerinde belirtilenler içinden desteklenecek gider kalemleri olabilir.

(3) Otomasyon teknoloji veya yöntemlerinin kullanıldığı süreç geliştirme projelerinde, proje özelinde yapılacak değerlendirmenin gerektirdiği farklılıklarla birlikte, destek kapsamının oluşturulmasında aşağıdaki yaklaşım esas alınır:

a) Personel, danışmanlık ve hizmet alımı ile yurtiçi Ar-Ge kuruluşlarına yaptırılacak işlere yönelik giderler destek kapsamına alınır.

b) Geliştirilen sürecin denenmesi amacıyla, asgari miktarda malzeme giderleri ile test yazılım ve donanımı destek kapsamına alınır.

c) Geliştirilen süreç içinde yer alan alet, teçhizat veya sistemlerin tasarım ve geliştirme faaliyetlerinin kuruluş bünyesinde yapılması durumunda bu giderler destek kapsamına alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Proje Öneri Başvuru Koşulları

Başvuru yapabilecek kuruluşlar

MADDE 14 - (1) Bu Uygulama Esaslarının 4 üncü maddesinde belirtilen kuruluş tanımına uyan tüm sermaye şirketleri, proje başvurusunda bulunabilir. Ancak kanuni ve iş merkezi yurtdışında bulunan işletmelerin dar mükellefiyet statüsündeki Türkiye’de yerleşik temsilcilik ve şubeleri ile vakıflar, dernekler ve bunların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, birlikler, şahıs şirketleri ve adi ortaklıklar bu program kapsamında proje başvurusu yapamazlar. Proje başvurusu yaptığı tarihte KOBİ tanımına uyduğu halde, desteklenme sürecinde bu vasfını yitiren kuruluşların projeleri bu uygulama esasları çerçevesinde desteklenmeye devam edilir.

(2) Bu programa yapılacak proje başvuruları aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde yapılır.

a) Program kapsamında KOBİ ölçeğindeki her bir kuruluşun en fazla iki projesi desteklenir. TÜBİTAK-TEYDEB destek programları kapsamında toplam iki projesi desteklenmiş kuruluşun proje başvurusu kabul edilmez. Bir projesi desteklenmiş olan kuruluşun da, en fazla bir proje başvurusu alınır.

b) TÜBİTAK-TEYDEB destek programları kapsamında herhangi bir projesi desteklenmemiş ancak değerlendirme sürecinde toplam iki projesi olan kuruluş yeni bir başvuru yapamaz. Söz konusu kuruluş, ancak bu projelerinden birisinin desteklenmesi uygun bulunmaz ise yeni bir proje başvurusunda bulunabilir.

c) TÜBİTAK-TEYDEB destek programları kapsamında bir projesi desteklenmiş, bir proje önerisi değerlendirme sürecinde olan kuruluş, yeni bir proje başvurusunda bulunamaz. Ancak, değerlendirme süreci sonunda proje önerisinin desteklenmesi uygun bulunmaz ise yeni bir proje başvurusunda bulunabilir.

(3) Proje başvuru tarihinde KOBİ tanımına uymadığı halde bu programa başvuru yapan işletmelerin bu durumu tespit edildiğinde, bu program kapsamında desteklenen projeleri yürürlükten kaldırılır. Kuruluşa yürürlükten kaldırılan bu projesi ile ilgili yapılan tüm destek ve transfer ödemeleri 6183 sayılı Kanunda belirtilen gecikme faiz oranları uygulanarak tahsil edilir.

(4) Bu programa ortak olarak sunulan projelerde yer alan, her bir kuruluşun bu maddenin tüm koşullarını sağlaması gerekir. Ayrıca 1505 TÜBİTAK KOBİ Yararına Teknoloji Transferi Destek Programı kapsamında KOBİ ölçeğinde bir kuruluşun, üniversite veya kamu araştırma kurumları ile birlikte yapacağı ortak proje başvurusu, bu maddenin ikinci fıkrasının a, b ve c bentlerindeki en fazla iki proje sınırlaması kapsamında değerlendirilmez.

Güvenli Elektronik İmza Uygulaması ve Sayısal Ortamda Bilgi Aktarımı

MADDE 15 - (1) Bu program kapsamında TÜBİTAK ile bilgi alışverişinde (belge, doküman rapor, sözleşme vb.) bulunan taraflardan güvenli elektronik imza uygulaması doğrultusunda elektronik ortamda güvenli bilgi transferi sağlamak amacıyla nitelikli elektronik sertifika alması istenebilir. Bu konudaki duyurular TÜBİTAK tarafından TEYDEB internet adresinden yapılır.

(2) Bu program kapsamında TÜBİTAK ile ilgili taraflar arasındaki bilgi ve belge aktarımı; ıslak imzalı basılı evrak şeklinde ve/veya PRODİS uygulaması üzerinden

(güvenli elektronik imza kullanılarak veya kullanılmadan) yapılır. Uygulanacak bilgi alışveriş yöntemleri TÜBİTAK tarafından TEYDEB internet adresinden duyurulur. Elektronik ortamda hazırlanarak yazdırılıp ıslak imza ile TÜBİTAK'a gönderilen belge/doküman ile TÜBİTAK'a çevrimiçi gönderilen bilgiler arasında ihtilaf olduğunda TÜBİTAK'a gönderilen çevrimiçi kayıtlar esas alınır. Bu işlemler için ayrıca kişilere duyuru yapılmaz. Bu işlemler için ayrıca kişilere duyuru yapılmaz. Belgelerin TÜBİTAK'a basılı evrak şeklinde gönderilmesi gerektiğinin TÜBİTAK tarafından duyurulduğu durumlarda, bu uygulama esaslarında geçen başvuru tarihi olarak evrakın kargoya/postaya verildiği tarih esas alınır.

(3) Elektronik ortamda işlem yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin TÜBİTAK'ın destek programına ilişkin elektronik ortamda oluşturduğu portala üye olması gerekir.

(4) TÜBİTAK'ın söz konusu portalına üyelik esnasında oluşturulan şifrenin gizliliği ve yenilenmesinin sorumluluğu üyeye aittir. Bu şifrenin izinsiz ya da izinsiz olarak üçüncü kişiler tarafından kullanımından TÜBİTAK sorumlu değildir.

(5) Söz konusu elektronik ortamın kullanıcıları sisteme üye olurken bildirdikleri posta adresi, e-posta veya GSM numarasına kısa mesaj servisi vb. iletişim yöntemleri ile bilgilendirileceklerdir. Tüm bildirimlerde ve yazışmalarda üye tarafından bildirilen iletişim adresi esas alınır. TÜBİTAK, gerekli gördüğü durumlar ve işlemler için yazılı tebligat yapabilir.

(6) TÜBİTAK'ın söz konusu portalına üye olan kullanıcılar, verdikleri her bilginin doğru ve geçerli olduğunu kabul eder. Yanlış bilgi ve beyanlardan dolayı oluşabilecek sorunlardan TÜBİTAK sorumlu olmayacaktır.

(7) Elektronik ortamda belge veya bilgileri göndermekle zorunlu tutulan gerçek ve tüzel kişilerin, PRODİS veya TÜBİTAK elektronik sisteminin geçici bir süre hizmet dışı kalması nedeniyle mevzuatta öngörülen süre içerisinde istenen belge veya bilgiyi TÜBİTAK'a gönderememeleri halinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden üçüncü işgününün sonuna kadar belge veya bilgiyi göndermeleri durumunda yükümlülükleri yerine getirilmiş kabul edilir.

(8) TÜBİTAK tarafından kuruluşlara elektronik ortamda gönderilen mesajların iletiminde bir ihtilaf olması durumunda TÜBİTAK elektronik sistem kayıtları esas alınır.

(9) Yeminli Mali Müşavirlerin düzenledikleri raporları elektronik imza ile onaylamasına ilişkin kanuni düzenlemeler ile ikincil mevzuat çerçevesinde AGY500 raporu sadece elektronik ortamda alınabilir.

(10) PRODİS uygulaması üzerinden TÜBİTAK'a gönderilen AGY101, AGY301 ve diğer evrakın son gönderim tarihinin resmi tatil olması halinde, son gönderim tarihi, resmi tatili izleyen ilk iş günü olur.

Ortak başvuru

MADDE 16 - (1) Kuruluşlar ortak proje önerisi başvurusunda bulunabilirler. Ortak proje başvurusu tek bir proje başvurusu biçiminde sunulur. Kuruluşların proje içerisindeki yapacakları faaliyetler ve bütçeleri her kuruluş için hazırlanmalıdır.

(2) Proje başvurusunda bulunan kuruluşun başka bir kuruluştan Ar-Ge hizmeti satın aldığı ve bu hizmetin projenin önemli bir kısmını oluşturduğu durumda, projedeki tüm Ar-Ge faaliyetlerinin değerlendirilip izlenebilmesi için, kuruluşların ortak proje

başvurusu yapmaları ya da eş zamanlı olarak ayrı proje başvurusunda bulunmaları istenebilir.

(3) Bir projede desteklenen faaliyetlerin, başka bir kuruluşun projesinde hizmet alımı kapsamında olması durumunda bu hizmet alımı için destek talep edilmez, Ar-Ge faaliyetini yapan kuruluşun faaliyetleri desteklenir.

(4) Ortak proje başvurusu yapacak kuruluşların aralarında ticari ortaklık kurmaları zorunluluğu yoktur.

(5) Ortak projelerde projeye katılan kuruluşlardan biri, destek kararı sonrası imzalanacak proje sözleşmesinde muhatap kuruluş olarak belirtilir ve ödeme bildirim yazıları hariç tüm yazışmalar bu kuruluşla yapılır.

(6) Ortak projelerin destek sürecinde, ortak kuruluşların projeden ayrılması, ortakların değişmesi, projedeki ortaklar arası iş planının değişmesi vb. durumlar, TÜBİTAK'a sunulur, yapılan değerlendirme ile ortak sunulan projenin desteklenmeye devam edip etmeyeceğine destekleneceğine hangi kapsamda destekleneceğine ilişkin karar verilir.

(7) Desteklenmesi uygun bulunan ortak projelerde dönemsel harcamalar sonrasında her bir katılımcıya proje harcamaları karşılığında ayrı ayrı destekleme yapılır.

Ön kayıt ve Proje Öneri Başvurusu

MADDE 17 - (1) Programa proje öneri başvurusu, kuruluş tarafından ön kayıt yapılması ve ön kayıt için TÜBİTAK'tan onay alınması sonrasında PRODİS uygulaması üzerinden yapılır. Proje başvuru tarihi olarak, proje önerisinin kuruluş tarafından PRODİS uygulaması üzerinden TÜBİTAK'a gönderildiği tarih sisteme kayıt edilir. Ön kayıt onayı bekleyen kuruluş proje öneri bilgilerini PRODİS üzerinden hazırlamaya devam edebilir. Proje öneri başvurusu, AGY101 hazırlama kılavuzuna uygun olarak, istenilen içerik ve biçimde hazırlanır.

(2) Bu program kapsamında sektörel, bölgesel ve öncelikle desteklenecek projelerin tespitinin TÜBİTAK tarafından yapılması veya proje başvurularının belirli tarih aralıklarında alınması durumunda, söz konusu bu projelerin başvuru, değerlendirme ve karar süreçlerini de kapsayan duyurular TEYDEB internet adresinden yapılır.

Proje destek başlangıç tarihi

MADDE 18 - (1) Proje destek başlangıç tarihi, proje önerisinin PRODİS üzerinden gönderildiği başvuru tarihinin bulunduğu ayın birinci günü veya başvuru tarihini takip eden herhangi bir ayın birinci günü olarak kuruluş tarafından belirlenir.

(2) TÜBİTAK projenin değerlendirme süreci sonucunda desteklenen faaliyetleri dikkate alarak proje destek başlangıç tarihini ve süresini değiştirebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Değerlendirme ve Karar

Ön değerlendirme

MADDE 19 - (1) TÜBİTAK'a başvurusu yapılmış proje önerisi, belirlenen proje teknik uzmanı tarafından ön değerlendirmeye alınır.

(2) Ön değerlendirmede proje öneri dosyası içerik ve biçim olarak değerlendirilir. Projenin değerlendirilebilmesi için sunulan bilgilerin yeterliliği araştırılır. Bu çalışma sırasında kuruluşun diğer proje başvuruları ve benzer konuda diğer kuruluşların proje başvuruları ile ilgili araştırma yapılabilir. Proje başlıca aşağıdaki konular bakımından incelenir:

- a) Ar-Ge niteliği, yenilikçi ve özgün yönleri,
- b) Amacı, sonuçları, kullanılacak yöntemler,
- c) Kuruluş ve ulusal düzeydeki teknolojik katkısı,
- d) Teknolojik değerlendirme/karşılaştırmalar,
- e) İş paketi tanımları, iş-zaman grafiği,
- f) İş paketi bazında bütçeleme, giderlere ilişkin açıklamalar,
- g) Personel bilgileri,
- h) Kuruluşun Ar-Ge olanakları,
- i) Kuruluşun proje çıktılarına ilişkin teknolojik ve ekonomik öngörülere.

(3) Ön değerlendirme sonucunda aşağıdaki durumlar gerçekleşebilir:

a) İçerik ve biçim olarak yeterli bulunan proje önerisi, uzmanlıkları dikkate alınarak belirlenen bir ya da birden çok hakeme değerlendirilmek üzere gönderilir.

b) Firmadan tanımlı bir zaman aralığında proje öneri dosyasında yetersiz bilgileri gidermesi ve eksik belgeleri tamamlaması istenebilir. İstenen zaman aralığında kuruluş tarafından revize edilmeyen proje doğrudan ret önerisiyle komite değerlendirmesine sunulabilir.

c) Ar-Ge içeriği bulunmayan ya da yetersiz olan (üretim altyapısına yönelik yatırım ağırlıklı, rutin uygulamalara konu, güncel teknolojinin gerisinde kalmış çalışmaları içeren projeler), Ar-Ge sistematiki yetersiz olan, proje ekibinin nitelik veya nicelik olarak projeyi gerçekleştirecek yeterlilikte olmadığı, proje konusu ile ilgili en az lisans derecesine sahip herhangi bir proje personelinin bulunmadığı, proje Ar-Ge faaliyetlerinde projeyi öneren kuruluş katkısının olmadığı ya da çok az olduğu projeler ile çıktısı ekonomik yarara dönüşebilir nitelikte olmayan projeler hakem ataması yapılmadan ret önerisiyle ilgili teknoloji grubu yürütme komitesine sunulabilir.

(4) Ön değerlendirme sonrası içerik ve biçim olarak yeterli bulunan AGY101 hakem değerlendirmesine sunulur. Hakem iletişim bilgileri firmaya elektronik ortamda bildirilir. Hakemin firma ziyareti için ön temaslar hakem veya firma tarafından başlatılabilir.

Hakem seçimi

MADDE 20 - (1) Projeyi değerlendirecek olan hakemler projenin ilgili olduğu teknoloji alanlarında uzmanlığı olan kişiler olmak kaydıyla genellikle üniversite veya araştırma kurumlarından seçilir. Hakem seçimi ilgili teknoloji grubu komite üyelerinden de hakem önerileri alınarak yapılır. Hakem seçiminde hakemin projenin

içerdiği teknoloji alanlarının birinde uzman olmasının yanı sıra aşağıda sıralanan ölçütler de dikkate alınır:

- a) projeler arası karşılaştırma yapabilmesi için firmanın önceki projelerinde hakemlik görevi yapmış olması,
- b) proje konusunda Türkiye'deki gelişimi görerek değerlendirme yapabilmesi için benzer projelerde görev almış olması,
- c) üniversite-sanayi işbirliğine katkı sağlayacak olması,
- d) daha önceki proje değerlendirme performansları (gözlem, irdeleme, rapor niteliği, firmaya katkısı ve rapor veriş süresi).

Etik şartlar

MADDE 21 - (1) Hakemlerin/izleyicilerin projeyi objektif olarak değerlendirmesi beklenir. Çıkar çatışması veya çakışması olarak algılanabilecek kişisel ilişkiler varsa, hakemlik veya izleyicilik önerilen kişilerin değerlendirme yapmayacaklarını TÜBİTAK'a bildirerek var ise kendisine iletilen basılı evrakı TÜBİTAK'a iade etmesi gerekir.

(2) Proje değerlendirmelerinde hakemler, izleyiciler ve yeminli mali müşavirler bu Uygulama Esaslarının 53 üncü maddesinde belirtilen gizlilik kurallarına riayet ederler. Hakemin ve izleyicinin etik şartlara uymamasından doğabilecek olumsuz sonuçlardan hakem/izleyici ile TÜBİTAK arasında yapılan sözleşme gereği hakem/izleyici sorumlu olup etik ihlallerinden TÜBİTAK sorumlu tutulamaz. Yeminli mali müşavirler, etik şartlara uymamalarından doğabilecek olumsuz sonuçlardan 1/6/1989 tarih ve 3568 sayılı Kanun kapsamında sorumludur.

(3) TÜBİTAK teknoloji grubu yürütme komitesinde ve danışma kurulunda görev alan üyeler, "Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Etik Davranış İlkelerinin Belirlenmesine İlişkin Esaslar" çerçevesinde hareket ederler.

(4) Projenin "TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Çalışma Esasları"nda belirtilen hususlara konu olması ve değerlendirme sonucunda söz konusu esaslara göre bir ihlalin belirlenmesi durumunda, proje, bu uygulama esaslarının 51 inci maddesi birinci fıkrası çerçevesinde değerlendirilir ve bu hükümlerine göre işlem yapılır.

Hakem değişikliği

MADDE 22 - (1) Firmanın gerekçeli yapacağı başvuruyla (çıkar çatışması olması, hakemin firma tesislerindeki nesnel değerlendirmeyi engelleyecek tutumu vb.) hakemle yapılan sözleşme feshedilebilir veya TÜBİTAK'a sunduğu değerlendirme raporu dikkate alınmayabilir.

Hakem değerlendirmesi

MADDE 23 - (1) Projeyi değerlendirecek hakemlerle TÜBİTAK arasında sözleşme yapılır. Hakemler birbirlerinden ayrı ve bağımsız olarak Ar-Ge faaliyetlerinin gerçekleştirileceği kuruluştaki inceleme yaparlar. İnceleme sonrasında hazırlanan Proje Önerisi Değerlendirme Raporu (AGY201) TÜBİTAK'a sunulur. Ortak sunulan projelerde, projede yer alan her bir kuruluş proje kapsamında yerinde incelenir.

(2) Hakemlerin firma ziyaretleri sırasında, firmanın konu ile ilgili sunum yapması, proje yürütücüsü, personeli ve proje faaliyetlerine katkı sağlayacak teknik danışmanlarının ziyaret esnasında bulunması beklenir. Hakemler gerek duydukları açıklamaları AGY201 raporunu hazırlamadan önce kuruluştan talep edebilirler.

(3) Hakemler, AGY101 ve firmadan projeye ilişkin aldığı bilgiler çerçevesinde aşağıda belirtilen üç boyutun kriterlerini dikkate alarak projeyi değerlendirirler:

- a) Projenin endüstriyel Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü,
- b) Proje planı ve kuruluşun altyapısının uygunluğu,
- c) Proje çıktılarının ekonomik yarara dönüştürülebilirliği.

Proje ile ilgili kararın oluşturulması

MADDE 24 - (1) TÜBİTAK proje teknik uzmanı hakem değerlendirmesi sonucunda hakem raporlarını esas alarak; kuruluştan proje önerisinin revize edilmesini, iyileştirilmesini ister veya ilgili komitenin kararını oluşturmada yardımcı olmak amacıyla proje karar taslağını oluşturur. Proje önerisine ilişkin karar, projenin ilgili bulunduğu teknoloji grubu yürütme komitesinde oluşturulur. Komitede, TÜBİTAK proje teknik uzmanı tarafından hazırlanan karar taslağı (Proje Bilgi Formu), kuruluş tarafından sunulan AGY101 ile diğer ek bilgiler incelenir ve hakemler tarafından hazırlanan AGY201'in içerdiği bilgi ve değerlendirmeler esas alınarak karar üretilir. Proje ile ilgili karar, görüşülen diğer projelerden bağımsız oluşturulur. Kuruluşun Ar-Ge desteği olarak gerçekleştirdiği diğer projelerden edindiği bilgi birikimi ve teknolojik altyapısı esas alınarak kuruluş bazında değerlendirme ölçütü yükseltilebilir.

(2) Karar oluşturma aşamasında, söz konusu komite üyelerinden herhangi birisinin, proje önerisi görüşülecek firma ile hâlihazırda bir çıkar çakışması veya çatışması varsa, ilgili proje kararı görüşülürken söz konusu üye toplantıya dâhil olmaz.

(3) Komitede görüşülen proje ile ilgili karar birbirini izleyen iki aşamada oluşturulur:

a) Proje önerisine ilişkin aşağıda belirtilen kararlardan biri alınır:

1) Projenin desteklenmesine karar verilir. Bu durumda desteklemeye esas teşkil eden proje faaliyetleri ve hedefleri belirtilmeye çalışılır.

2) Projenin desteklenmemesine karar verilir. Proje ret gerekçesinde, projenin endüstriyel Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü, proje planı ve kuruluşun altyapısının uygunluğu ile proje çıktılarının ekonomik yarara ve ulusal kazanıma dönüştürülebilirliğine ilişkin değerlendirme boyutlarında yer alan ve projenin özellikle ret edilmesine esas teşkil eden kriterler belirtilir.

3) Projeye ilişkin kararın oluşturulmasını kolaylaştırmak için kuruluştan ek bilgi ve belgelerin istenmesine ve/veya projenin yeni bir hakem değerlendirme sürecine alınmasına karar verilir.

4) Kuruluştan projesini belirtilen bir zaman aralığında revize etmesi istenebilir. Revize proje yeniden hakem değerlendirme sürecine alınabilir ya da doğrudan komiteye sunulabilir. Revize edilen projelerde TÜBİTAK'a proje önerisinin yapıldığı ilk başvuru tarihi geçerlidir. İstenen zaman aralığında revize edilmeyen proje doğrudan ret önerisiyle komite değerlendirmesine sunulur.

b) Desteklenmesine karar verilen proje önerisinin temel olarak aşağıdaki hususları içeren destek kapsamı oluşturulur.

- 1) Desteklenecek faaliyetler,
- 2) Destek süresi,
- 3) Desteklenecek gider kalemleri ve miktarı,
- 4) Projenin izleme aşamasında değerlendirilecek hususlar,
- 5) Ar-Ge niteliğinin iyileştirilmesine yönelik öneriler,
- 6) Proje izleyicisi/izleyicileri.

(4) Karar oluşturma aşamalarında:

- a) Proje ile ilgili kararların alınması için oy çokluğu yeterlidir.
  - b) Karar oluşturulurken proje önerisi ile ilgili diğer destek programlarına başvuru yapılmış olması bu programın bağımsız değerlendirme sürecini olumlu veya olumsuz etkilemez.
  - c) Proje gider kalemlerinin AGY101'de belirtilen birim fiyatları ve ücretler değerlendirmede kararın oluşturulmasında etken olarak göz önünde bulundurulmaz.
  - d) Eldeki bilgilerle kesin bir karara varılamayan durumlarda ek hakem değerlendirmesine başvurulabilir.
- (5) Proje önerisinin, gereken içerikte ve eksiksiz olarak TÜBİTAK'a sunulduğu tarihten komitede görüşülmesine kadar geçen sürenin 60 gün olması hedeflenir.

Projenin karar bildirimi

MADDE 25 - (1) İlgili komite toplantılarında projelere ilişkin oluşturulan karar TÜBİTAK Başkanlığı'nca onaylanarak kuruluşa bildirilir. TÜBİTAK Başkanlığının komite kararı sonucunda desteklenmesi uygun bulunan projelerin onay sürecinde, programa ayrılan bütçenin yetersiz kalacağına tespiti halinde, ülke önceliklerini dikkate alarak destek sıralaması yapılabilir.

(2) Desteklenmesi kabul edilen projelere ilişkin destek karar bildiriminde destek kararı, kapsamı, proje izleyicisi ve ekinde imzalanacak proje sözleşmesi yer alır. Proje süresince yapılacak değerlendirmelere dayanarak TÜBİTAK destek karar bildiriminde belirtilen kapsam veya izleyiciyi değiştirme hakkına sahiptir.

(3) Desteklenmesi uygun bulunmayan projelere ilişkin ret gerekçesi ile birlikte karar kuruluşa bildirilir.

(4) Karar bildirimini takiben kuruluşun TÜBİTAK'a itirazda bulunabileceği durumlarda izlenecek yöntemler aşağıda açıklanmıştır:

a) Projesi desteklenmeyen kuruluş, ret kararına ilişkin itirazı olması durumunda, bu durumu gerekçelendirerek itirazda bulunabilir. İtirazlar, TÜBİTAK proje teknik uzmanı değerlendirmesinden sonra, gerektiğinde hakem değerlendirmesi alınarak komitede karara bağlanır. Ret kararına itirazlar proje karar yazısı tarihinden itibaren en fazla iki (2) ay içinde yapılabilir.

b) Kuruluşun destek kapsamına itiraz etmesi durumunda, itiraza ilişkin karar beklenmeden kuruluş ile TÜBİTAK arasında sözleşme yapılabilir.

c) Sözleşmenin kuruluş tarafından imzalanmasından önce, proje faaliyetleri, iş paketleri, bütçesi, gider kalemleri ve süresi değişmeksizin, sadece projenin başlangıç tarihinin ileri bir tarihe alınmasına yönelik talepler TÜBİTAK tarafından değerlendirilerek uygun görülürse proje başlama tarihi en fazla destek karar yazısı

tarihinin bulunduğu ayı takip eden ayın ilk gününe kadar ileriye alınarak yeni bir sözleşme hazırlanır. Kuruluş AGY101 proje ön bilgileri, iş-zaman grafiği ve Dönemsel Tahmini ve Toplam Maliyet Formlarını (Mo30) günceller.

d) Kuruluş proje için belirlenen izleyiciye itirazda bulunabilir. TÜBİTAK bu itirazları gerekçeleri ile birlikte değerlendirmeye alır.

(5) Değerlendirme sürecinde olan kararı verilmemiş projeler kuruluş tarafından gerekçe belirtilerek geri çekilebilir. TÜBİTAK bu projelerin değerlendirme sürecinin sonlandığını kuruluşa bildirir.

Sözleşme imzalanması

MADDE 26 - (1) Desteklenmesi uygun bulunan projeler için TÜBİTAK ile kuruluş/kuruluşlar arasında sözleşme imzalanır. Ortak projelerde, muhatap kuruluşun belirtildiği ve her bir kuruluşa ilişkin bilgilerin yer aldığı sadece bir proje sözleşmesi düzenlenir. TÜBİTAK ile kuruluş arasında düzenlenen proje sözleşmesi ıslak imza yerine güvenli elektronik imza ile de imzalanabilir. Sözleşmeye ilişkin oluşacak giderler kuruluş tarafından karşılanır.

(2) Kuruluş tarafından imzalanan sözleşmenin TÜBİTAK tarafından imzalanması ile kuruluş tarafından projeye ilişkin sunulan AGY301 işleme alınır. Bu Uygulama Esaslarında belirtilen sözleşme tarihi olarak TÜBİTAK'ın imza tarihi esas alınır. Ancak sözleşme proje destek başlangıç tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

(3) TÜBİTAK tarafından hazırlanarak destek karar bildiriminde verilen süre içinde kuruluşa iletilen proje sözleşmesinin kuruluş tarafından imzalanarak TÜBİTAK'a ulaştırılması zorunlu olup proje sözleşmesinin verilen süre içerisinde gönderilmemesi halinde TÜBİTAK destek kararını iptal edebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ar-Ge Yardımı İstek Formu (AGY301) Başvuru Esasları

Destek başvuru zamanlaması

MADDE 27 - (1) Sözleşmesi imzalanan projeler için kuruluşlar, projenin tanımlanan dönem aralıklarında gerçekleşen Ar-Ge faaliyetleri ve harcamalarına ilişkin AGY301'i dönem tanımı çerçevesinde bu Uygulama Esaslarının 28 inci maddesine uygun hazırlayarak PRODİS üzerinden TÜBİTAK'a aşağıda belirtilen hususlara göre sunarlar. AGY301 dokümanına/web formuna PRODİS uygulaması üzerinden ulaşılır.

a) Projenin dönemsel gerçekleşen Ar-Ge faaliyetleri ve harcamalarını içeren AGY301 en geç, gerçekleşme dönemini takip eden dönemin üçüncü ayının sonuna kadar TÜBİTAK'a sunulur.

b) Proje sözleşme tarihi itibarıyla projenin tamamlanmış AGY301 dönemleri var ise, söz konusu AGY301'ler en geç sözleşme tarihini takip eden dönemin üçüncü ayının sonuna kadar sunulur.

c) Projenin herhangi bir döneminde proje faaliyetlerinin yapılmaması veya dönemin harcama ve giderlerine yönelik talepte bulunulmayacağı durumunda dahi ilgili PRODİS üzerinden bu kapsamda istenen bilgilerin sunulması zorunludur. Söz

konusu dönem projenin son dönemi ise dönem raporu ile birlikte proje sonuç raporu da sunulur.

d) Destek sürecinde kuruluşun proje süresinin uzatılması talebi üzerine, uzatma süresini kapsayan AGY301 en geç TÜBİTAK'ın süre uzatımına ilişkin karar bildirim tarihinin bulunduğu dönem izleyen dönemin üçüncü ayının sonuna kadar sunulur.

e) Kuruluşun proje destek süreci içinde yaptığı gerekçeli itiraz başvurularına ilişkin TÜBİTAK kararının beklenmesi nedeniyle TÜBİTAK'a sunulması geciken AGY301 destek başvuruları, TÜBİTAK kararının bildirim tarihini izleyen dönemin üçüncü ayının sonuna kadar sunulur.

f) Proje süreçlerini aksatacak durumların ortaya çıkması üzerine TÜBİTAK AGY301 son gönderim tarihini ileriye alabilir. Bu durum PRODİS/TEYDEB internet sayfasında duyurulur.

Dönemsel destek başvuru şekli

MADDE 28 - (1) Sözleşmesi imzalanan projeler için kuruluş, AGY301'i bu fıkranın aşağıdaki bentlerde belirtilen dokümanları içerecek biçimde hazırlayarak TÜBİTAK'a sunar. Dönem içinde projeye ilişkin harcama beyanı yok ise AGY500 raporu sunulmaz, o dönem için dönem raporu sunulur. Proje Sonuç Raporu AGY351 sadece projenin son döneminde sunulur. AGY301 başvuruları bu Uygulama Esaslarının 15 inci maddesi hükümleri dikkate alınarak TÜBİTAK'a PRODİS üzerinden sunulur. AGY301 dokümanına/web formuna PRODİS uygulaması üzerinden ulaşılır ve AGY301 aşağıdaki bentlerde belirtilen dokümanlardan oluşur:

a) yeminli mali müşavirlik proje harcamaları değerlendirme ve tasdik raporu (AGY500), ve ekinde onaylı gider formları ile diğer onaylı ekleri,

b) dönem raporu (AGY321),

c) projenin son döneminde Proje Sonuç Raporu (AGY351).

(2) Mali rapor içinde yer alan harcama ve gider belgeleri (faturalar, ödeme belgeleri, ücret bordroları vb.) yeminli mali müşavir denetim ve tasdiki amacıyla hazırlandığından, ayrıca TÜBİTAK'a sunulan AGY301 içerisine konulmaz.

(3) Ortak projelerin AGY301'i, ilgili kuruluşlar tarafından ayrı hazırlanarak TÜBİTAK'a sunulur. Kuruluşlardan birinin ilgili dönemde harcama ve giderlerinin olmaması halinde bu durum harcaması olmayan kuruluşun hazırlayacağı ve sunacağı dönem raporunda belirtilir. Ortak projede yer alan kuruluşların hazırlayacağı her bir AGY301 TÜBİTAK'a sunulmadan değerlendirme süreci başlatılmaz. Ancak ilgili dönemde faaliyeti olmayan kuruluşun PRODİS üzerinden AGY301 yerine bu durumu belirten bir açıklama sunması gerekir. Bu açıklamanın olması durumunda bu ortak projenin dönemsel değerlendirme süreci başlatılır Ortak projede yer alan herhangi bir kuruluşun AGY301'i sunmaması ve konuya ilişkin PRODİS üzerinden bilgi vermemesi durumunda bu Uygulama Esaslarının 31 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre uygulama yapılır.

Harcama ve gider belgelerinin düzenlenmesi ve kabulü

MADDE 29 - (1) Desteklenen projeler kapsamında yapılan faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için kuruluşların mal, hizmet ve personele ilişkin düzenleyecekleri

gider formları, form ekinde yer alacak harcama ve gider belgelerinin kabulü, düzenleme ve ödeme tarihi ile eklerinin ihtiva edeceği bilgiler ve belge düzeni ve dönemin harcama ve giderlerinin sonraki dönem AGY301'ler ile sunulma koşulları mali rapor ve mali rapor hazırlama kılavuzunda belirtilen kurallara göre yapılmalıdır.

(2) Kuruluş tarafından yurt dışından alımı yapılan alet/teçhizat/yazılım ve malzeme giderlerine ait harcama ve gider belgesinin düzenleme tarihinin, proje destek başlangıç tarihinden en fazla üç ay öncesine kadar olması ve söz konusu alımın projenin destek kapsamı içerisinde değerlendirilmesi şartıyla, bu harcama ve giderler de desteklenir.

(3) Desteklenen projenin son dönemine ait mali raporun, denetim, inceleme ve tasdiki Yeminli Mali Müşavir tarafından dönemi takip eden üç (3) ay içerisinde yapıldığından, mali raporun Yeminli Mali Müşavir değerlendirmesi ve tasdikine ait harcama ve gider belgeleri, projenin destek bitiş tarihinden sonra düzenlenmiş olsa dahi son dönem mali rapor içinde sunulur ve destek kapsamına alınır.

Mali inceleme ve denetim

MADDE 30 - (1) Mali raporun mali denetim, inceleme ve tasdiki kuruluşun belirleyeceği yeminli mali müşavir tarafından kanunen kendisine verilmiş görev ve yetkiler çerçevesinde, bu uygulama esasları, ilgili mevzuat ve TEYDEB internet adresinde yayınlanan güncel AGY500 dispozisyonuna uygun olarak yapılır.

(2) Yeminli mali müşavirler tarafından değerlendirilen mali raporun TÜBİTAK tarafından denetimi ve değerlendirmesi ile ilgili hükümler saklıdır.

AGY301'in sunulmaması

MADDE 31 - (1) Bu Uygulama Esaslarının 27 inci maddesinde belirtilen çerçevede kuruluşun ilgili AGY301'i, sunmaması veya 27 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine uygun bilgileri sunmaması durumlarında bu Uygulama Esaslarının 54 ve 55 inci maddelerinde belirtilen sebepler hariç projenin bu dönemine ilişkin hiç bir ödeme yapılmaz. TÜBİTAK söz konusu duruma ilişkin kuruluşa uyarıda bulunarak açıklama ister. Kuruluşun TÜBİTAK'a ilettiği bu açıklamaya ilişkin değerlendirme sonucunda aşağıdaki kararlardan biri alınır:

a) Kuruluştan alınan bilgi, projeye desteğin devamına engel teşkil etmiyorsa zamanında sunulmayan AGY301'in ait olduğu döneme ilişkin harcama ve giderler için daha sonra sunulacak AGY301'de bulunsa dahi ödeme yapılmaz; ancak söz konusu döneme ait Dönem Raporunu ve projenin sonraki dönemlerine ilişkin AGY301'leri sunması gerekir. Söz konusu AGY301 projenin son dönemine ilişkin ise kuruluşun proje sonuç raporu hazırlayıp sunması gerekir.

b) Kuruluştan bilgi alınmaması durumunda, bu durum bu Uygulama Esaslarının 51 inci madde birinci fıkrası çerçevesinde değerlendirilerek (a) bendi hükümlerine göre işlem yapılır.

c) Kuruluştan alınan bilgi, projeye desteğin devamına engel teşkil ediyorsa ve yapılan inceleme sonucu bu durumda kuruluşun kastının olmadığı anlaşılırsa bu Uygulama Esaslarının 50 inci madde hükümlerine uygun işlem yapılır. Kuruluştan alınan bilgi, projeye desteğin devamına engel teşkil ediyorsa ve yapılan inceleme sonucu bu durumda kuruluşun kastının olduğu anlaşılırsa bu Uygulama Esaslarının 51

inci maddesi birinci fıkrası çerçevesinde değerlendirilerek (a) bendi hükümlerine göre işlem yapılır.

(2) Bu Uygulama Esaslarının 54 ve 55 inci maddelerinde belirtilen sebeplerden dolayı AGY301'in zamanında sunulmaması durumunda, kuruluşun bu duruma ilişkin gerekçesini belgeleriyle birlikte AGY301'i sunması gereken tarihi izleyen üç ay içinde TÜBİTAK'a sunması halinde ilgili döneme ilişkin değerlendirme sonuçlandırılır ve ödeme yapılır. Aksi halde projenin dönemine/dönemlerine ilişkin hiç bir ödeme yapılmaz ve bu maddenin 1 inci fıkrasına göre işlem yapılır. Kuruluş söz konusu AGY301'i sunacağı tarihi ilgili gerekçe yazısında bildirir.

(3) Ortak projelerde de bu maddenin birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır, ortak kuruluşlardan herhangi birine bu hükümlerin uygulanacağı durumda gerekli görülürse projenin destek sürecinin devamı konusu ilgili komitede görüşülerek aşağıdaki şekilde karara bağlanır.

a) AGY301'i sunmayan kuruluşun projeye devam etmeyeceği tespiti sonucunda projenin yürürlükten kaldırılması kararının alınması halinde; proje bu Uygulama Esaslarının 50 nci madde hükümlerine göre yürürlükten kaldırılır. Ancak AGY301'i sunmayan kuruluşa gerekli görülmesi halinde bu Uygulama Esaslarının 51 inci maddesinin birinci fıkra (a) bendi hükümleri uygulanır.

b) AGY301'i sunmayan kuruluşun projeye devam etmeyeceği tespiti sonucunda proje destek sürecinin devamına karar verilmesi halinde; AGY301'i sunmayan kuruluşun bu Uygulama Esaslarının 28 inci maddesi üçüncü fıkrası hükmü gereğince AGY301 sunması beklenmeksizin projenin dönemsel değerlendirmelerine devam edilir. Ancak AGY301'i sunmayan kuruluşa gerekli görülmesi halinde bu Uygulama Esaslarının 51 inci maddesinin birinci fıkra (a) bendi hükümleri uygulanır.

c) AGY301'i sunmayan kuruluşun projeye ileriki dönemlerde devam edeceği tespiti sonucunda, projenin söz konusu dönem değerlendirmesine devam edilir. Ancak izleyici değerlendirmesi sonucunda projenin veya AGY301'i sunmayan kuruluşun projeye devamı konusunda yeni bir tespit yapılabilir ve bu maddenin üçüncü fıkrası (a) ve (b) bentleri uygulanabilir.

ALTINCI BÖLÜM

AGY301 Değerlendirme, İzleme ve Destek Süreci

AGY301 ön değerlendirmesi

MADDE 32 - (1) PRODİS uygulaması üzerinden AGY301 ile sunulan dönemsel gelişmeler ve harcamalar, AGY101, sözleşme ve destek karar yazısı doğrultusunda teknik uzmanı tarafından ön değerlendirmeye alınır. Ön değerlendirme sonrasında AGY301 mali değerlendirmeye ve gerektiğinde izleyici değerlendirmesine alınır.

Mali değerlendirme

MADDE 33 - (1) AGY301'in mali değerlendirmesi kapsamında TÜBİTAK bünyesindeki mali değerlendirme uzmanı tarafından AGY500 incelenir. AGY500, rapor dispozisyonuna uygun bulunursa, proje teknik uzmanının ön değerlendirmesi dikkate

alınarak projenin ilgili dönem harcamalarına ilişkin "Harcama ve Gider Belgeleri Kabul Formu" mali değerlendirme uzmanı tarafından düzenlenir.

(2) Mali değerlendirme uzmanı, projenin son dönemi hariç rapor dispozisyonuna uygun şekilde düzenlenmeyen AGY500 raporları için aşağıdaki işlemlerden birini uygular:

a) Uygun olmayan kısımları hariç tutularak, AGY500 değerlendirmesi sonuçlandırılır,

b) Yeminli mali müşavirden ve/veya kuruluştan tanımlı bir zaman aralığında ek bilgi ve açıklamalar talep edilerek AGY500 raporu düzeltilir,

c) AGY500 raporu dikkate alınmaz, harcamalar kapsam dışı tutularak değerlendirme sonuçlandırılır.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen durumlarda destek kapsamı dışında tutulan harcama ve giderler dönemsel destek tutarının bildirim ile beraber kuruluşa bildirilir. Destek kapsamı dışında tutulan harcama ve giderler, rapor dispozisyonuna uygun düzenlenerek projenin sonraki dönemlerine ait AGY500 raporunda ve gider formlarında beyan edildiğinde değerlendirilir.

(4) Projenin son döneminde;

a) dispozisyonuna uygun şekilde düzenlenmeyen AGY500 raporları için yeminli mali müşavirden veya kuruluştan tanımlı bir zaman aralığında ek bilgi ve açıklamalar talep edilerek AGY500 raporu düzeltilir.

b) projenin önceki dönem değerlendirmeleri sonucunda TÜBİTAK tarafından elektronik ortamda kuruluşa iletilen geri bildirimde, "eksikleri tamamlanarak izleyen dönemlerde tekrar beyan edilmesi" vb. gibi gerekçelerle kapsam dışı tutulan harcama ve giderler, projenin son dönemine ait mali raporunda beyan edilmediği takdirde, söz konusu dönemin PRODİS'te belirtilen "destek bildirim hazırlandı" aşamasından sonra, kuruluş tarafından beyan edilemez ve desteklenmez.

c) desteklenen projenin dönemsel değerlendirmelerinde TÜBİTAK tarafından sehven kapsam dışı bırakılan harcama ve giderlere ilişkin kuruluş itirazını, en geç projenin son dönemine ilişkin ödeme gerçekleştirilene kadar yapabilir. İtirazın haklı bulunması sonucunda, ilgili gidere ilişkin işlemler mevzuatı çerçevesinde yeniden başlatılır. TÜBİTAK tarafından kuruluşa proje kapsamında son ödemenin yapılmasından sonraki söz konusu itirazlar, değerlendirilmeye alınmaz.

İzleyici değerlendirmesi

MADDE 34 - (1) TÜBİTAK AGY301'i gerektiğinde proje izleyicisi ile değerlendirir. İzleyici; proje gelişimi, desteklenecek giderler, projenin kazanımları ve benzeri konulara ilişkin görüş ve önerilerini raporladığı AGY401'i; Dönem Raporu, gider formları, AGY101, TÜBİTAK tarafından iletilen notlar ile kuruluşu yerinde yapacağı ziyareti esas alarak hazırlar.

(2) İzleyici değerlendirmesi, izleyicinin kuruluşu yerinde yapacağı ziyaret sonrasında hazırlayacağı AGY401 ile alınır. Hakem değerlendirmesi sırasında, proje tamamlanmışsa veya gerek duyulmayan durumda izleyici görüşü alınmayabilir. Projenin son döneminde destek talep edilmediği durumlarda proje sonuç raporu değerlendirmesi için izleyici görüşü alınabilir. İzleyicinin değerlendireceği döneme ilişkin faaliyetlerin, izleyicinin daha önceki ziyaret tarihinde tamamlanmış olması

halinde, izleyiciden kuruluşu yerinde ziyaret etmeden değerlendirme yapması istenebilir veya bu döneme ilişkin değerlendirmeyi önceki dönem izleme raporunda belirtmesi halinde yeni bir izleme raporu alınmadan izleyicinin önceki döneme ait izleme raporu dikkate alınabilir.

(3) TÜBİTAK gerek duyduğunda uzmanlarını da proje faaliyetlerinin yürütüldüğü kuruluşlarda incelemelerde bulunmak üzere görevlendirebilir.

İzleyici değişikliği

MADDE 35 - (1) Bu uygulama esaslarının 22 nci maddede belirtilen sebeplere dayanarak kuruluşun başvurusu üzerine, izleyicinin bir süre için veya sürekli görevine devam edemeyecek olduğunu bildirmesi halinde veya izleyicinin değerlendirme performansı (gözlem, irdeleme, rapor niteliği, firmaya katkısı ve rapor veriş süresi) göz önünde bulundurularak kuruluş bilgilendirilerek izleyici değişikliği yapılabilir. İzleyici değişikliği hususu, gerekli durumlarda ilgili teknoloji grubu yürütme komitesinde görüşülerek karara bağlanabilir.

Desteklemeye esas harcama tutarı ve destek tutarının belirlenmesi

MADDE 36 - (1) Mali değerlendirme sonucunda Harcama ve Gider Belgeleri Kabul Formu düzenlenmiş ve talep edildiği AGY401 raporu gönderilmiş AGY301 üzerinde proje teknik uzmanı izleyici desteğin devamı görüşündeyse, desteklenecek giderlerle ilgili son değerlendirme yapar ve desteklemeye esas harcama tutarını belirler. İzleyicinin projenin amacına uygun yürütülmediğinin tespiti halinde bu Uygulama Esaslarının 49 uncu madde hükümlerine göre işlem yapılır.

(2) Kuruluşlar, proje için sağlanan destek tutarına itirazlarını, gerekçeleri ve belgeleri ile birlikte yazılı olarak veya PRODİS üzerinden yapabilirler. Yapılan itiraz, gerektiğinde izleyici değerlendirmesi ve/veya komitede görüşülerek karara bağlanır. İtiraz kabul edilir ise söz konusu gider projenin devam eden dönemlerine ait AGY301'in içinde tekrar beyan edildiği ilgili gider kaleminde kapsama alınır. Ancak projenin son döneminde yapılabilecek itirazlar, bu Uygulama Esaslarının 33 üncü maddesi dördüncü fıkrasına uygun olarak değerlendirilir.

(3) AGY301 başvuru tarihinden teknik ve mali incelemenin tamamlanarak dönemsel destek tutarının belirlenip kuruluşu bildirilmesine kadar geçen sürenin, AGY301'in gereken yeterlilikte ve eksiksiz olarak TÜBİTAK'a sunulduğu tarihten itibaren, 60 gün olması hedeflenir.

Dönemsel destek tutarının ödenmesi

MADDE 37 - (1) Desteklenen projeler çerçevesinde dönemsel gerçekleşen harcama ve giderlerin faaliyetlerle uygunluğunun değerlendirilmesi sonucu, desteklemeye esas harcama tutarı belirlenerek hesaplanan dönemsel destek tutarı kuruluşun TÜBİTAK'a bildirdiği banka hesabına yatırılır,

(2) Kuruluşun desteklenen projesinde dönemsel destek tutarı olarak hak etmiş olduğu alacağı üçüncü kişi veya kurum/kuruluşlara olan borçlarının tasfiyesi amacıyla kuruluşun talebi olması halinde temlik edilebilir. Temliknamenin örneği, TEYDEB

internet adresinde bulunan içerik ve biçime uygun olarak noter onaylı düzenlenmesi zorunludur.

(3) Bu Uygulama Esasları çerçevesinde desteklenen projelerin destek tutarlarının ödeme sürecinde, kuruluştan vergi ve sosyal güvenlik yükümlülüklerini zamanında yerine getirmiş olduklarına ilişkin belgelerin istenilmesinin yasal düzenlemeler gereği zorunlu olduğu durumlarda söz konusu belgeler istenilir.

(4) Desteklenen projelerin dönemsel teknik ve mali değerlendirmeleri tamamlanarak destek ödemeleri sürecinde kuruluştan mevzuat gereği istenilen belgelerin TÜBİTAK'a belirtilen tarihe kadar kuruluş tarafından ulaştırılmaması halinde ödeme işlemleri durdurulur. Ancak kuruluşun söz konusu belgeleri TÜBİTAK'a ulaştırarak ilgili ödemenin yapılmasını talep etmesi halinde ödeme işlemleri yeniden başlatılır.

Proje değişiklikleri

MADDE 38 - (1) Kuruluşun, kuruluş yetkilisinin, proje yürütücüsünün adres ve iletişim bilgilerinin değişmesi, kuruluş yetkilisinin veya proje yürütücüsünün değişmesi, kuruluş unvan değişikliği, vergi dairesi ve vergi numarasındaki değişiklik, banka bilgilerinin değişmesi hallerinde kuruluş on beş gün içerisinde, TÜBİTAK'ı bilgilendirir. Aksi durumda her türlü sorumluluk kuruluşa aittir. Söz konusu değişiklik bildirimlerinin sadece PRODİS üzerinden yapılması istenebilir.

(2) Projede gerçekleşen veya gerçekleşmesi öngörülen tüm değişiklikler ve revizyon talepleri ayrıca gönderilmez, bu talepler AGY301'in Dönem Raporu içinde Proje Değişiklik Bildirimi bölümünde sunulur.

(3) Proje sözleşmesinde belirtilen proje destek süresi uzatılması kuruluş tarafından gerekçesi belirtilerek talep edilebilir. Bu talepler proje izleyicisinin de görüşü alınarak TÜBİTAK tarafından değerlendirilir. Değerlendirme sonucunda proje destek süresi on sekiz ayı geçmemek üzere ve proje destek süresinin en fazla yüzde yirmi beşi (%25) oranında bir defaya mahsus olmak üzere artırılır. Hesaplanan süre uzatımı tam ay değilse, %25 artış oranı dikkate alınmaksızın, süre uzatımı bir üst aya tamamlanır.

Değişiklik taleplerinin değerlendirilmesi

MADDE 39 - (1) Proje sözleşmesi TÜBİTAK ve kuruluş/kuruluşlar tarafından imzalanmış projeye ilişkin gerçekleşmiş veya öngörülen değişiklik talepleri, izleyici görüşü ile değerlendirilir.

(2) Herhangi bir durumda kuruluşa sağlanan destek miktarı veya kabul edilen destek süresi, Bilim Kurulu tarafından belirlenmiş destek tutarı üst sınırını veya azami destek süresini aşamaz.

(3) TÜBİTAK tarafından uygun bulunan değişiklikler ve gerçekleştirmeler, projenin destek kapsamı içerisinde kabul edilir ve sözleşmenin ayrılmaz parçası olarak değerlendirilir. Değişiklik talebi hususundaki TÜBİTAK kararı kuruluşa bildirilir.

Tamamlanan projeler için destek sürecinin sonlandırılması

MADDE 40 - (1) Kuruluş tarafından hazırlanan AGY351 proje sonuç raporu, projenin son döneminde destek talebi olmasa dahi TÜBİTAK'a sunulur. Proje sonuç raporu TÜBİTAK tarafından incelenerek ödeme işlemlerinin tamamlanması ile beraber proje tamamlanmış olarak kabul edilir ve destek süreci sonlandırılır.

(2) Proje faaliyetleri devam ettiği halde kabul edilen harcamaların toplamı programın azami proje bütçesini birinci ya da ikinci dönem sonunda aştığı durumlarda proje bitiş tarihine kadar proje destek süreci durdurulur. Ancak kuruluştan dönem raporları ve AGY351 istenerek bitiş tarihine kadar proje izlenmeye devam edilir.

Tamamlanmayan projelerin destek sürecinin sonlandırılması

MADDE 41 - (1) Harcama ve gider beyan edilmiş projenin destek sürecinde aşağıda belirtilen durumların oluşması halinde, kuruluş, projenin son durumunu içeren AGY 351 göndererek projenin yürürlükten kaldırılmasını gerekçeli olarak talep edebilir. Bu durumda gerekli görüldüğünde izleyici görüşü de alınarak desteklenen proje bu Uygulama esaslarının 49 ve 50 nci madde hükümlerine göre yürürlükten kaldırılır.

- a) Mücbir sebepler,
- b) Kuruluşun tasfiyesi, birleşmesi, bölünmesi, yeniden yapılanması, projenin devredilmesi,
- c) Mali yetersizlik,
- d) Proje konusunun ve öngörülen çıktılarının güncel teknolojinin gerisinde kalması veya ekonomik değerini yitirmesi,
- e) Oluşacak benzeri özel teknik-ekonomik durumlar.

(2) Proje destek sürecinin sonlandırılması itibarıyla TÜBİTAK'a sunulmuş AGY301 dönem dosyalarında proje kapsamında gerçekleştirilmiş harcama ve giderlere yönelik işlemlere TÜBİTAK tarafından devam edilir.

(3) Herhangi bir harcama ve gider beyan edilmeksizin, kuruluşun bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerle veya herhangi bir gerekçeyle desteklenen bir projesinin yürürlükten kaldırılmasını talep ettiği durumlarda, proje bu Uygulama Esaslarının 49 ve 50 inci madde hükümleri çerçevesinde yürürlükten kaldırılır.

Satın alma, mülkiyet, muhasebe kayıtları ve ödeme işlemleri

MADDE 42 - (1) Kuruluşlar desteklenen projeler kapsamında, yapacakları satın alımları tabi oldukları mevzuat ve genel hükümler çerçevesinde gerçekleştirirler.

(2) Proje çerçevesinde satın alınan makine, teçhizat, sistem, modül, yazılım vb. taşınır kuruluşa aittir.

(3) Kuruluşlar, desteklenen proje kapsamında yapacakları harcamalara ilişkin muhasebe ve ödeme işlemlerini tabi oldukları mevzuat ve genel hükümler ile bu programa ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirirler.

Harcama ve faaliyetlerin denetimi ile belgelerin saklanması

MADDE 43 - (1) Bu Uygulama Esasları kapsamında kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen proje faaliyetleri ve harcamaları gerektiğinde TÜBİTAK tarafından

denetlenir. Bu denetimler sırasında desteklerden faydalanan kuruluşların kuruluş yetkilileri ile yeminli mali müşavirlik proje harcamaları değerlendirme ve tasdik raporunu düzenleyen yeminli mali müşavirler, her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmek ve gerekli kolaylığı sağlamak zorundadır.

(2) Kuruluş tarafından iki nüsha hazırlanan ve yeminli mali müşavir tarafından tasdik edilen mali rapor, biri kuruluş, diğeri yeminli mali müşavir tarafından istenildiğinde ibraz edilmek üzere dokümanın tabi olduğu genel hükümler çerçevesinde on yıl süre ile muhafaza edilir.

(3) Program kapsamında önerilen proje başvuruları (AGY101), değerlendirme formları, karar yazıları ve bu başvuru çerçevesindeki diğer doküman ve yazılar, devlet arşiv hizmetleri mevzuatı çerçevesinde imha edilir.

Sahte belgelerin tespiti, haksız veya fazla ödeme

MADDE 44 - (1) Desteklenen proje kapsamında; kuruluşlar tarafından sahte fatura, fatura yerine geçen sahte vesika ve ödemeleri gösteren sahte mali belgelerin ve her türlü resmi evrak şeklinde düzenlenmiş sahte belgelerin TÜBİTAK tarafından, TÜBİTAK'ın tabi olduğu denetim mevzuatı çerçevesindeki denetimde veya kuruluşun tabi olduğu mevzuat gereği yapılan denetimlerde tespiti ve bu durumun TÜBİTAK'a bildirilmesi halinde söz konusu durumlar incelenerek bu Uygulama Esaslarının 51 inci maddesinin tüm hükümleri uygulanır.

(2) Kuruluşa bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususların dışında TÜBİTAK tarafından desteklenen proje kapsamında sehven fazla ödeme yapıldığının tespiti durumunda,

a) Fazla ödenen tutar, kuruluşun TÜBİTAK'tan herhangi bir alacağından veya program kapsamında hak ettiği ancak ödemesi henüz yapılmayan destek tutarından faizsiz olarak mahsup edilir, varsa kalan tutar TÜBİTAK tarafından kuruluşa bildirilmesini müteakiben bir ay içerisinde, TÜBİTAK'a iade edilir.

b) Kuruluşun TÜBİTAK'tan herhangi bir alacağının olmaması halinde, fazla ödenen tutar TÜBİTAK tarafından kuruluşa bildirilmesini müteakiben bir ay içerisinde, TÜBİTAK'a iade edilir.

c) Fazla ödenen veya mahsuplaşma sonrasında kalan tutarın kuruluşa bildirilmesini müteakiben bir ay içerisinde TÜBİTAK'a iade edilmemesi durumunda, yapılan fazla ödeme, 6183 sayılı Kanunda belirtilen oranlarda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.

(3) Yeminli mali müşavirin yanıltıcı bilgi vermesinden dolayı kuruluşa haksız ve fazla ödeme yapılmasının TÜBİTAK tarafından, TÜBİTAK'ın tabi olduğu denetim mevzuatı çerçevesindeki denetimde veya kuruluşun tabi olduğu mevzuat gereği yapılan denetimlerde tespiti ve bu durumun TÜBİTAK'a bildirilmesi halinde, söz konusu desteğin 6183 sayılı Kanunda belirtilen oranlarda gecikme faizi uygulanarak geri alınması sürecinde yeminli mali müşavir kuruluşlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. Kuruluş tarafından denetim, inceleme ve tasdik amacıyla yeminli mali müşavire sunulan mali raporda bulunan bilgi ve belgelerin eksik ve yetersiz olması ve bu durumun yeminli mali müşavir tarafından göz ardı edilmesi suretiyle düzenlenen ve onaylanan AGY500 raporunda yanıltıcı bilgi bulunduğunun tespiti halinde yeminli mali müşavir hakkında bu Uygulama Esaslarının 52 inci

maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre işlem yapılır. Bu durumda bu maddenin birinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kuruluşa proje çerçevesinde herhangi bir yaptırım uygulanmaz.

(4) AGY500 raporu içinde yeminli mali müşavir tarafından yanıtıcı bilgi düzenlendiğinin tespiti hallerinde, yanıtıcı bilginin bu madde çerçevesinde kuruluşun kastı sonucu olup olmadığı ve bu Uygulama Esaslarının 51 inci maddesinin birinci fıkrası (a) ve (b) bendine göre işlem yapılması hususu ilgili komite tarafından ayrıca değerlendirilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Transfer Ödemeleri

Transfer talep koşulları ve ödemesi

MADDE 45 - (1) Kuruluşa, TÜBİTAK bütçesine gider kaydedilmek üzere teminat karşılığında transfer ödemesi yapılabilir. Proje sözleşmesi TÜBİTAK tarafından imzalanmadan kuruluş transfer ödemesi talebinde bulunamaz. Proje kapsamındaki alacaklarını devreden (temlik eden) kuruluş transfer ödemesi (ön ödeme) başvurusunda bulunamaz. Transfer ödemeleri temlik edilemez.

(2) Proje kapsamında yapılacak transfer ödemelerinin her biri destek kapsamına alınan toplam proje bütçesinin yüzde yirmi beşini (%25) geçemez. Transfer ödemesi talebi ve teminatı uygun bulunarak transfer ödemesi yapılan kuruluşa, projenin takip eden dönemlerinde de Mali Rapor Hazırlama Kılavuzunda belirtilen hususlar çerçevesinde kuruluştan yeni bir başvuru ve teminat alınmaksızın transfer ödemeleri yapılır.

Transfer uygulamasında kabul edilen teminatlar, oranı ve süresi

MADDE 46 - (1) Transfer ödemesi işlemlerinde, talep edilen ilk transfer ödemesinin yüzde yirmi beş (%25) fazlası kadar teminat alınır. Teminat süresi, transfer ödemesine ilişkin talep ve değerlendirme, ödeme ve mahsup süreçleri, transfer ödemesinin amacı dışında kullanımı, teminat iade süreci ve diğer tüm hususlar Mali Rapor Hazırlama Kılavuzunda belirtildiği şekilde uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Projenin Yürürlükten Kaldırılması

Proje destek sürecinin geçici olarak durdurulması

MADDE 47 - (1) Bu Uygulama Esasları kapsamında desteklenen projelerin destek süreci, geçici olarak durdurulamaz. Projelerin yürütülmesinde sorunların oluşması ve faaliyetlerin geçici olarak yapılamaması halinde bu durum ilgili döneme ait AGY321 içinde açıklanır. Dönem değerlendirmesi sonucunda proje desteğinin devam etmesi uygun bulunması durumunda faaliyetlerin yapılmadığı süre destek süresine doğrudan eklenmez, ancak bu Uygulama Esaslarının 38 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri çerçevesinde ek süre talep edilebilir.

Projenin devri veya kuruluş tüzel kişiliğinin değişmesi

MADDE 48 - (1) Kuruluşların desteklenen projelerini devretmeleri kabul edilmez. Projelerini devretmek isteyen kuruluşlar bu Uygulama Esaslarının 41 inci maddesine uygun olarak destek sürecinin sonlandırılmasını talep edebilirler. Projenin devredilmesi ve kuruluşun talebi olmaması halinde bu Uygulama Esaslarının 49 ve 50 inci madde hükümleri uygulanır.

(2) Kuruluşun bir başka kuruluş ya da kuruluşlarla birleşmesi ve şirketin tür değiştirmesi gibi nedenlerle kuruluş tüzel kişiliğinin değişmesi halleri projenin devredilmesi olarak ele alınmaz ve projenin devri olarak değerlendirilmez. Kuruluş tüzel kişiliğinin başka bir tüzel kişiliğe devredilerek birleşmesi halinde AGY101 istenmez. Bu durumda yeni kuruluşun tüzel kişiliği adına proje sözleşmesinin yeniden düzenlenmesi istenebilir. Devralınan kuruluşun TÜBİTAK nezdindeki hak ve yükümlülükleri devralan kuruluşa aittir.

Projenin amacına uygun yürütülmemesi

MADDE 49 - (1) Proje destek sürecinde TÜBİTAK tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, bu program kapsamında projenin amacına uygun biçimde yürütülmediğinin anlaşılması üzerine kuruluştan bilgi istenir. Kuruluşun sunduğu bilgi değerlendirilerek; destek sürecinin devam etmesine veya bu Uygulama Esaslarının 50 inci madde hükümlerine göre yürürlükten kaldırılmasına karar verilir. Söz konusu durum bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen gerekçeler dışında ve kuruluşun kastı sonucu gerçekleştiğinin bu Uygulama Esaslarının 51 inci maddesi birinci fıkrası çerçevesinde tespiti halinde ise bu Uygulama Esaslarının 51 inci madde birinci fıkra (a) bendi hükümleri uygulanır.

(2) TÜBİTAK tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, mücbir sebepler, kuruluşun tasfiyesi, birleşmesi (kuruluş tüzel kişiliğinin başka bir tüzel kişilikle devrolunarak birleşmesi durumunda devralan kuruluşun projeyi devam ettirmemesi hallerinde) ve yeniden yapılanması, finansal yetersizlik, projenin güncel teknolojinin çok gerisinde kalması ve ekonomik değerini yitirmesi, teknoloji veya bilgi-beceri-yetenek yetersizlikleri ve benzeri teknolojik-ekonomik nedenlerden oluşacak gerekçelerle projenin bu Uygulama Esaslarının 50 inci madde hükümlerine göre yürürlükten kaldırılmasına karar verilir.

Projenin yürürlükten kaldırılması

MADDE 50 - (1) Projenin destek sürecinde bu uygulama esaslarının maddelerinde bu madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilen durumların oluşması halinde veya bu Uygulama Esaslarının 54 üncü maddesinde belirtilen haller nedeniyle kuruluşun projeyi devam edemeyeceğini bildirmesi durumunda TÜBİTAK belirlenen tarih itibariyle projeyi, yürürlükten kaldırır. Bu madde kapsamında yürürlükten kaldırma kararı sonucunda, proje kapsamında kuruluşa yapılan ödemelerin iadesi istenmez. Ancak transfer ödemesi yapılmış ise mahsuplaşma sonrası kalan tutarın TÜBİTAK tarafından kuruluşa yapılan destek tutarına ilişkin bildirim tarihini takip eden bir ay içinde TÜBİTAK'a iade edilmesi istenir. Kuruluşun/kuruluşların TÜBİTAK'a iade etmeleri gereken ödemeleri bir ay içinde yapmaması durumunda, 6183 sayılı Kanunda belirtilen oranlarda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilir.

(2) Bu madde kapsamında projenin yürürlükten kaldırılmasına ilgili teknoloji grubu komitesi tarafından karar verilir. Ayrıca projenin yürürlükten kaldırılma kararının alındığı tarih itibariyle, değerlendirme sürecinde olan veya gerçekleşmiş dönemlerine ilişkin ödeme yapılıp yapılmayacağı hususu izleyici görüşü esas alınarak ilgili teknoloji grubu komitesinde karara bağlanır. TÜBİTAK tarafından alınan karar, kuruluşa bildirilir.

Kuruluşun kastı nedeniyle uygulanacak yaptırımlar

MADDE 51 - (1) Bu uygulama esaslarının maddelerinde bu madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilen durumların oluşması halinde, ilgili teknoloji grubu komitesi tarafından kuruluşun kastı olup olmadığında karar verilir. Kuruluşun kastı olduğuna karar verilmesi halinde bu maddenin birinci fıkrası (a) bendi uygulanır. Bu Uygulama Esaslarında bu maddenin birinci fıkrası (b) bendinin de uygulanacağını belirtildiği durumlarda ise (a) ile birlikte (b) bendi de uygulanır.

a) Söz konusu proje kapsamında kuruluşa yapılan tüm ödemelerin, kuruluştan 6183 sayılı Kanunda belirtilen oranlarda gecikme faizi uygulanarak tahsil edilmesine, projenin destek süreci devam ediyor ise belirlenen tarih itibariyle projenin yürürlükten kaldırılmasına karar verilir.

b) Bu maddenin birinci fıkrasına göre kastı tespit edilen kuruluşun TÜBİTAK destek programlarında desteklenmekte olan diğer projeleri ödemesi yapılmış tutarlar geri istenmeksizin, yürürlükten kaldırılır. Kuruluşun proje önerileri var ise değerlendirme süreçleri durdurulur ve bu maddeye ilişkin kararının alındığı yılı takip eden üç takvim yılı süresince yeni proje başvurusu kabul edilmez.

(2) Bu madde kapsamında projenin yürürlükten kaldırılması hususu ilgili teknoloji grubu komitesinde karara bağlanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Diğer Hususlar

Sorumluluklar

MADDE 52 - (1) Bu uygulama esasları çerçevesindeki sorumluluklar aşağıda belirtilmektedir;

a) Kuruluş; desteklenen projelerin bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki yönden bu uygulama esaslarına uygun bir şekilde yürütülmesinden, projelerin değerlendirme ve izleme aşamalarında, hakeme, izleyiciye, TÜBİTAK'ın görevlendirdiği uzmanlara gerekli araç ve ortamların sağlanmasından ve gerekli bilgi akışının sağlanmasından tüzel kişilik olarak,

b) Kuruluş yetkilisi; desteklenen projelerin bilimsel, teknik, idari, mali ve hukuki yönden bu uygulama esaslarına uygun bir şekilde yürütülmesinden kuruluş adına,

c) Proje yürütücüsü; desteklenen projelerin değerlendirme ve izleme aşamalarında hakeme, izleyiciye, TÜBİTAK'ın görevlendirdiği uzmanlara gerekli araç ve ortamların sağlanmasından, projelerin bilimsel ve teknik olarak yürütülmesinden,

TÜBİTAK'a gerekli bilgi akışının sağlanmasından, harcama ve giderlerin proje gereklerine uygunluğundan kuruluş yetkilisi adına,

d) Hakem; proje önerisini, kuruluş tarafından sağlanacak sözlü, yazılı, görsel bilgileri de dikkate alarak değerlendirilmesinden, TÜBİTAK tarafından istenen raporu hazırlanmasından ve soruların yanıtlanmasından ve gizlilik esaslarına riayet edilmesinden,

e) İzleyici; desteklenmesi uygun bulunan projeyi dönemler itibariyle, kuruluşu yerinde ziyaret ederek ve TÜBİTAK tarafından belirlenen formata uygun olarak inceleyip değerlendirilmesinden, soruların yanıtlanmasından ve gizlilik esaslarına riayet edilmesinden,

f) Proje mali sorumlusu; desteklenen projelere ilişkin mali raporların proje yürütücüsü ile birlikte destek kapsamına uygun olarak hazırlanmasından, harcamaların ve gider belgeleri ile maliyet hesaplarının doğruluğundan ve mali mevzuata uygunluğundan,

g) Yeminli mali müşavir; kanunen kendisine verilen sorumluluklar çerçevesinde, desteklenen projelere ilişkin harcamaların ve gider belgelerinin mali mevzuata uygunluğundan, maliyet hesaplarının doğruluğundan ve bu uygulama esaslarının diğer maddelerinde belirtilen yükümlülükler ve sorumlulukların gerektiği şekilde yerine getirilmesinden,

sorumludur.

(2) TÜBİTAK yukarıda belirtilen sorumlulukları dikkate alarak bu uygulama esasları ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde gerekli önlemleri alır.

(3) Kuruluş tarafından denetim, inceleme ve tasdik amacıyla yeminli mali müşavire sunulan mali raporda bulunan bilgi ve belgelerin eksik ve yetersiz olması ve bu durumun yeminli mali müşavir tarafından göz ardı edilmesi suretiyle düzenlenen ve onaylanan AGY500 raporunda, yanıltıcı bilgi bulunduğu tespit edildiğinde, TÜBİTAK tarafından yapılan değerlendirme sonucunda aşağıdaki işlemler uygulanır;

a) Düzenlenen AGY500 raporunda, yanıltıcı bilgi bulunduğu birinci defa tespiti halinde söz konusu raporu düzenleyen yeminli mali müşavire uyarı yazısı iletilir,

b) Düzenlenen AGY500 raporunda, yanıltıcı bilgi bulunduğu ikinci defa tespiti halinde söz konusu yeminli mali müşavire, durumun bildirildiği tarihi takip eden üçüncü yılın sonuna kadar TÜBİTAK destek programlarına ait harcama ve giderlerin tasdikine ilişkin raporlarının kabul edilmeyeceği kararı bildirilir. Ayrıca bu durum, yeminli mali müşavirin bağlı olduğu odaya ve AGY500 raporunu düzenlediği kuruluşu ve varsa söz konusu yeminli mali müşavirin değerlendirme sürecinde olan düzenlediği raporların TÜBİTAK tarafından kabul edilmeyeceği ilgili diğer kuruluşlara bildirilir.

Gizlilik

MADDE 53 - (1) Bu destek programına yapılan proje başvurularının değerlendirme ve izleme süreçlerinde görev alan kişilere sunulan bilgi ve belgeler, kuruluşu ait "ticari gizli bilgi" veya "hizmete özel bilgi" olarak kabul edilir ve üçüncü kişilere herhangi bir yolla aktarılmaz. Bu bilgi ve belgeler 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun kapsamı dışındadır.

(2) 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

ve diğ er mevzuat hükümleri de saklı kalmak kaydıyla, gizlilik hükümlerine aykırı davrandığı kesinleşmiş mahkeme kararlarıyla tespit edilen kişi ve kuruluşlar TÜBİTAK desteklerinden yararlanamazlar ve destek kapsamına alınan projelerde hiçbir şekilde görev alamazlar.

(3) Proje başvurularının değerlendirme ve izleme sürecinde görevlendirilen hakem ve izleyicilerin bu görevlendirmeye ilişkin hazırladıkları değerlendirme raporları, hakem ve izleyicilerin mesleki ve kişisel haklarını koruma altına alma amacı ve kuruluşları yerinde birden fazla ziyaret etme durumları da dikkate alınarak, proje başvurusunda bulunan kuruluşa ve üçüncü şahıs ya da kuruluşlara iletmez.

(4) Kuruluş, proje başvuru, değerlendirme ve izleme süreçlerinde ticari gizlilik düzeyine karar vererek ilgili bilgileri sunmayabilir. Bu durumda sunulan bilgiler çerçevesinde yapılacak değerlendirme sonuçlarını kuruluş kabul eder.

Mücbir sebepler

MADDE 54 - (1) Mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller; olağanüstü doğ a olayları, deprem, yangın, su baskını benzeri doğ al afetler, kanuni grev, lokavt, genel salgın hastalık, ambargo ve yabancı ülkelerin kısıtlamaları, terör eylemleri, sabotaj, savaş (ilan edilmiş olsun ya da olmasın) ve abluka olması, kısmi veya genel seferberlik ilanı ve benzeri hallerdir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için mücbir sebebin yetkili/ilgili merciler tarafından belgelendirilmiş olması zorunludur.

Haklı Sebepler

MADDE 55 - (1) TÜBİTAK ile kuruluşların birbirlerine hitaben basılı veya elektronik ortamda gönderdikleri ve belirli bir süre içinde cevaplanması talep edilen evrakın alıcıya ulaşmaması veya geç ulaşması halleri ile TÜBİTAK'ın elektronik hizmetinde oluşan aksamalar, gerekçelendirme dikkate alınarak, yerine getirilemeyen taahhüdün haklı bir nedeni sayılabilir. Bu durumda, haklı sebebin kabul edilebilmesi için bahse konu gerekçenin belge(ler) ile tevsik edilmiş olması gerekir.

(2) Bu Uygulama Esaslarının 38 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen değişiklikler, kuruluş tarafından on beş (15) gün içerisinde TÜBİTAK'a bildirilmemiş ise, bu maddenin birinci fıkrasına dayalı talepler haklı sebep olarak kabul edilmez.

Fikri ve sınaî mülkiyet hakları

MADDE 56 - (1) Bu uygulama esasları kapsamında desteklenen projelerin yürütülmesi aşamasında veya gerçekleştirilmesi sonucunda fikri ve sınaî mülkiyete konu olabilecek bir buluş (patent, faydalı model), tasarım, eser, entegre devre topografyası, teknik bilgi gibi bir fikri ürün ortaya çıkması halinde 17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunun ilgili hükümleri uygulanır. Desteklenmesine karar verilen projelerle ilgili olarak ortaya çıkması muhtemel fikri ürünler üzerindeki haklar proje sözleşmesi ile düzenlenir ve bu şekilde kuruluşa devredilebilir. Bu durumda kuruluş, Ar-Ge faaliyetleri

sonucunda elde ettikleri fikri mülkiyete konu hakların Türk Patent Enstitüsü nezdinde kendi adına tescili için gerekli işlemleri yapar.

Hakem, izleyici ve yeminli mali müşavir ücretleri

MADDE 57 - (1) Program kapsamında projelerin değerlendirme ve izleme süreçlerinde görev alan hakem, danışman ve izleyicilerin ücretleri ve karşılanacak giderleri Bilim Kurulu tarafından belirlenir ve TÜBİTAK tarafından ödenir. TÜBİTAK tarafından karşılanan hakem izleyici ücretleri, proje önerisinin geri çekilmesi, desteklenmesi, reddedilmesi, yürürlükten kaldırılması vb nedenler dahil hiçbir şekilde kuruluşlardan talep edilmez.

(2) Yeminli mali müşavir ücretleri kuruluş tarafından ödenir. Ancak 10 uncu madde kapsamında desteklenir.

Programa ilişkin dokümanların kullanımı

MADDE 58 - (1) Bu uygulama esaslarına göre proje başvuru, değerlendirme, izleme, rapor hazırlama vd. süreçlerde kullanılacak başvuru, destek talebi, proje sözleşmesi, devir protokolü, değerlendirme, izleme ve tasdik raporları vd. dokümanlar TÜBİTAK tarafından hazırlanır ve gerektiğinde güncellenerek TEYDEB internet adresinde yayımlanır. Kuruluş, hakem, izleyici ve yeminli mali müşavirin söz konusu doküman ve raporların en son güncellenmiş sürümünü kullanması beklenir. Eski sürümleri kullanılmış dokümanların yenilenmesi TÜBİTAK tarafından istenebilir.

Program adının kullanımı

MADDE 59 - (1) "KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı", resmi yazışmalarda, program kapsamında yapılan sözleşmelerde ve bunların eklerinde, yazılı, görsel vb. ortamlarda programa ilişkin olarak hazırlanan her türlü içerik dâhilinde kısaca, "KOBİ Ar-Ge Projeleri Destek Programı" veya "KOBİ Ar-Ge Destek Programı" olarak da anılabilecektir.

Yürürlükten kaldırılan Uygulama Esasları

MADDE 60 - (1) Bilim Kurulu'nun 3/3/2007 tarihli ve 151 sayılı toplantısında kabul edilen ["TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Uygulama Esasları"](#) (Yürürlükten kaldırılan uygulama esasları) değişiklikleri ile birlikte 1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan uygulama esasları hükümleri bu Uygulama Esaslarının geçici ve yürürlük maddelerinde belirtilen hükümler çerçevesinde, mevzuat boşluğu oluşturmayacak şekilde uygulanır. Yürürlükten kaldırılan uygulama esasları çerçevesinde sunulan proje önerilerinin (AGY101) değerlendirilmesine, destek kararı verilen projelerin desteklenmesine (AGY301) ve ödeme işlemlerine, bu Uygulama Esaslarının geçici ve yürürlük maddelerinde belirtilen hükümler dikkate alınarak, aynı program altında bu Uygulama Esasları çerçevesinde devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 1 - (1) Desteklenen projelerin dönemlerine ait AGY300'lere;

a) 1 Kasım 2010 tarihinden önce TÜBİTAK'a sunulan dönemlerine yürürlükten kaldırılan uygulama esasları hükümleri uygulanır. Ancak, TÜBİTAK tarafından değerlendirilerek 1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla karara bağlanmamış süre değişikliğine ilişkin talepler, bu Uygulama Esasları hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) 1 Kasım 2010 tarihi ve sonrasında TÜBİTAK'a sunulan dönemlerine bu Uygulama Esasları hükümleri uygulanır.

(2) Bu Uygulama Esasları maddelerinin yürürlük ve geçici maddelerinde belirtilen hususlar dikkate alınarak yürürlüğe girmesi sonrasında, 1 Kasım 2010 tarihinden önceki proje destek kararında belirtilen ve bu Uygulama Esasları hükümlerine aykırı hususlar uygulanmaz. Destek kararında belirtilmediği halde bu Uygulama Esaslarıyla getirilen hükümler yürürlük ve geçici maddelerinde belirtilen hususlar dikkate alınarak uygulanır.

(3) Bu Uygulama Esasları maddelerinin yürürlük ve geçici maddelerinde belirtilen hususlar dikkate alınarak yürürlüğe girmesi sonrasında, 1 Ocak 2011 tarihinden önceki proje destek kararında belirtilen ve bu Uygulama Esasları hükümlerine aykırı hususlar uygulanmaz. Destek kararında belirtilmediği halde bu Uygulama Esaslarıyla getirilen hükümler yürürlük ve geçici maddelerinde belirtilen hususlar dikkate alınarak uygulanır.

(4) Bu Uygulama Esaslarının 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hükümleri 01/04/2009 tarihinden önce yapılmış proje başvurularına uygulanmaz, bu başvurulara 03/03/2007 tarihli ve 151 sayılı Bilim Kurulu toplantısında kabul edilen uygulama esaslarında yer alan aşağıdaki hüküm uygulanır:

a) AGY101 ve AGY301 dosyalarının danışmanlık hizmeti alınarak hazırlatıldığı durumlarda bu hizmet alımına yönelik giderler her bir proje için 20.000.-TL (yirmi bin) ile sınırlıdır. Desteklemeye esas harcama tutarı içine dâhil edilecek bu tutar bir adet AGY101 ve üç adet AGY301 hazırlatma giderlerinin toplamı olarak değerlendirilir.

(5) Bu Uygulama Esaslarına geçiş sürecine ilişkin bu Uygulama Esaslarında belirtilmeyen konularda karar almaya TÜBİTAK - TEYDEB Başkanlığı yetkilidir.

(6) 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden teknogirişim sermaye desteği alarak kurulmuş olan şirketlerden, 1512 kodlu TÜBİTAK Bireysel Girişimcilik Aşamalı Destek Programının 3. Aşaması çerçevesinde 1507 TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na başvuracaklardan bu Uygulama Esaslarının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (pp) bendinde, 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde, 14 üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkralarında, 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında, 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin üçüncü alt bendinde, 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, 40 inci maddesinin ikinci fıkrasında, 45 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen sermaye şirketi olarak kurulma veya sermaye şirketi olma koşulu aranmaz.

(7) 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden teknogirişim sermaye desteği alarak kurulmuş olan şirketlerden, 1512 kodlu TÜBİTAK Bireysel Girişimcilik Aşamalı Destek Programının 3. Aşaması çerçevesinde 1507 TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na başvuracaklardan bu Uygulama Esaslarının 14

üncü Maddesininin beşinci fıkrasında belirtilen teknogirişim sermaye desteğinin tamamlandığı tarihten sonraki 24 ay içerisinde başvurunun yapılması koşulu 31 Mart 2013 tarihine kadar aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 2- (1)TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Uygulama Esaslarının 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde ve 29 uncu maddesinde bu Uygulama Esasları ile yapılan değişiklik hükümleri 01/10/2013 tarihinden itibaren TÜBİTAK'a sunulan AGY301'lere uygulanır. 01/10/2013 tarihinden önce TÜBİTAK'a sunulan AGY301'lere bu Uygulama Esasları ile yapılan değişiklik öncesi hükümler çerçevesinde işlem yapılır ve sonuçlandırılır.

(2) TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Uygulama Esaslarının 45 ve 46 ıncı maddelerinde bu Uygulama Esasları ile yapılan değişiklik hükümleri 01/10/2013 tarihinden sonra TÜBİTAK'a yapılacak transfer ödemesi başvurularına uygulanır. 01/10/2013 tarihinden önce TÜBİTAK'a yapılmış transfer başvurularına ilişkin ödeme ve mahsup işlemleri bu Uygulama Esasları ile yapılan değişiklik öncesi hükümler çerçevesinde yapılır ve sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 61 - (1) Bu Uygulama Esasları Bilim Kurulunda kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 62 - (1) Bu Uygulama Esaslarını TÜBİTAK Başkanı yürütür.

TÜBİTAK KOBİ AR-GE BAŞLANGIÇ DESTEK PROGRAMI UYGULAMA ESASLARINA İLİŞKİN CETVEL

Kabul edildiği Bilim Kurulu Kararı	Yürürlüğe Giriş Tarihi	METİN
04/09/2010 tarihli ve 189 sayılı Toplantı	1 Kasım 2010	 (Ulaşmak için tıklayınız)

Değiştiren Bilim Kurulu Kararı	Değiştirilen Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
02/04/2011 tarihli ve 196 sayılı Toplantı	14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası, 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi	1 inci maddesi 1 Haziran 2011 tarihinde, diğer hükümleri 1 Kasım 2010 tarihinde

07/07/2012 tarihli ve 210 sayılı Toplantı	Geçici madde 1	07/07/2012
---	----------------	----------------------------

Değiştiren Bilim Kurulu Kararı	Değiştirilen Maddeler	Eklenen Maddeler	Yürürlüğe Giriş Tarihi
07/09/2013 tarihli ve 222 sayılı Toplantı	-13'üncü maddenin birinci fıkrasının (i) bendi, -45'inci maddenin birinci ve ikinci fıkrası, -46'ncı maddenin birinci fıkrası değiştirilmiştir.	-4'üncü maddenin birinci fıkrasına (pp) bendi, -29'uncu maddeye üçüncü fıkra ve -Geçici 2'inci madde eklenmiştir.	Geçici 2'inci Maddede belirtilen hükümler çerçevesinde 01/10/2013